

21 МАЯ 2011 г.
СУБОТА
№ 93
(26957)

Кошт 750 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 г.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Фота БЕЛТА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«У БЕЛАРУСІ БУДЗЕ РАБІЦЦА ЎСЁ, КАБ НЕ ДАПУСЦІЦА ТРАГЕДЫІ, ПАДОБНАЙ НА ТУЮ, ШТО АДБЫЛАСЯ ў МЕТРО»

Аб гэтым учора, наведваючы Свята-Духаў кафедральны сабор, заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Аляксандр Лукашэнка падзякаваў Мітрапаліту Філарэту ўсёй Беларускай праваслаўнай царкве за тое, што свяшчэннаслужыцелі ў тыя цяжкія і самотныя дні былі прыкладам для ўсіх канфесій Беларусі. «Вы былі з намі, з людзьмі. Прашу перадаць усім свяшчэннаслужыцелям шчырую ўдзячнасць за каласальную падтрымку беларускага народа ў тыя дні».

Паводле яго слоў, прычына гэтай страшнай з'явы, якая стала магчымай у Беларусі, у тым ліку ў недахопах і заганах грамадства, пра якія царква шмат разоў гаварыла і пастаянна паўтарае цяпер.

«У часы глабалізацыі процістаяць гэтакім злым вельмі цяжка, але трэба. І мы будзем рабіць усё, каб такое на нашай зямлі не паўтарылася, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — Мы, вядома, будзем прытрымлівацца заповедзей Госпада, і яны даюць нам магчымасць прадудзіць такія з'явы на беларускай зямлі».

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што здарэнне не з'яўляецца сістэмнай праблемай для Беларусі. «Мы гэта ўжо ведаем цяпер, і дзякуй Богу, што гэта так. Але самазаспакойвацца нельга. Свет бурліць не толькі эканамічна, не толькі маральна, прынікаючы годнасць чалавека і парушаючы Божыя заповедзі, свет бурліць ужо са зброяй у руках, — канстатаваў Прэзідэнт Беларусі. — Кожны дзень гінуць тысячы і тысячы ні ў чым не вінаватых людзей. І ў гэтым кругавароце — эканамічным, палітычным, сацыяльным і ваенным — нам трэба краіну ўтрымаць. Стаяць цвёрда, сціснўшы зубы, да апошняга».

Сустрэча Аляксандра Лукашэнкі і Уладзіміра Пуціна прайшла ў загараднай рэзідэнцыі Прэзідэнта Беларусі

Сустрэча Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі і прэм'ер-міністра Расіі Уладзіміра Пуціна прайшла ў загараднай рэзідэнцыі кіраўніка Беларускай дзяржавы. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведамлілі ў прэс-службе Прэзідэнта Беларусі.

У цэнтры ўвагі былі актуальныя пытанні гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва дзвюх краін.

Аб'ём знешняга гандлю таварамі з Расіяй за першы квартал 2011 года склаў \$8248,7 млн, у тым ліку экспарт — \$2850,6 млн, імпарт — \$5398,1 млн. Вартасны аб'ём экспарту ў параўнанні з першым кварталам 2010 года з разліку ў бегучых цэнах павялічыўся на 39,2 працэнта, або на \$803,2 млн, імпарту — на 48,3 працэнта, або на \$1757,9 млн.

У 2010 годзе аб'ём знешняга гандлю Беларусі і Расіі склаў \$27874,3 млн (рост у параўнанні з 2009 годам 118,9 працэнта), у тым ліку экспарт — \$9816,1 млн (146,1 працэнта), імпарт — \$18058,2 млн (108 працэнтаў).

Ільготы на ўваходзе ў ВНУ тармозяць укараненне аўтаматызаванай сістэмы залічэння

НЕ выключана, што ўжо ў 2012 годзе на базе некаторых Беларускай ВНУ будзе апрабавана сістэма электроннага залічэння. Пра гэта на нарадзе адказных сакратароў прэміальных камісій ВНУ расказаў першы намеснік міністра адукацыі нашай краіны Аляксандр ЖУК. Аднак паўсюднае ўкараненне аўтаматызаванай сістэмы залічэння патрабуе ўпарадкавання льгот, якія прадугледжаны дзейнымі сёння Правіламі прыёму.

Па даручэнні дзяржаўнай камісіі па кантролі за ходам падрыхтоўкі і правядзеннем уступных іспытаў у ВНУ і ССНУ была створана міжведамасная камісія па вывучэнні аб'ектаў і матэрыялаў, якія дазваляюць унесці розныя групы аб'ектаў, у склад якіх увайшлі прадстаўнікі ўсіх міністэрстваў, якія маюць у сваім падпарадкаванні навучныя ўстановы. Усе прапановы па ўпарадкаванні льгот былі накіраваныя ў Савет Міністраў і Адміністрацыю Прэзідэнта. Мы не супраць сацыяльнай падтрымкі пэўных катэгорыяў аб'ектаў, — падкрэсліў Аляксандр Жук, — аднак лічым, што аказваць сацыяльную падтрымку трэба ўжо пасля залічэння маладых людзей у кола студэнтаў; гэта можа быць гарантаванае месца ў студэнцкім інтэрнэце, выплата сацыяльнай стэпендыі і гэтак далей. Але пры залічэнні галоўным аргументам павінны быць усё ж такія веды прэзідэнта на студэнцкі білет.

СТАР.2

Жывая зямля

СУДЗІЛАЎСКІЯ «ЧАЧОТКІ»

Фота Аляксандра КІСІЦЬКА.

«Ніколі не секлі, не пілілі, — кажа пра незвычайнае бярозавое кустоўе за вёскай Судзілаў я жыхар Аляксандр Галкоўскі. — Дазвалялася толькі майстарам выкарыстоўваць гэты барозавы матэрыял на колы».

Адкуль назва «чачоткі» замест слова бярозы — ніхто не ведае, нават Галкоўскі, які з дзяцінства збірае увосень тут грыбы, а ўвесну прыходзіць паслухаць салаўёў.

На фотаздымку: Аляксандр ГАЛКОЎСКІ і жыхарка Клімавіч Таццяна ПАДЛІПСКАЯ ў «чачотках» на подслухах вясновых птушак.

Па чутках і кампетэнтна

НАЯЎНЫХ ГРОШАЙ ХАПАЕ, АЛЕ ІХ ТРЭБА ЗАГРУЗІЦЬ У БАНКАМАТЫ

ПА краіне пайшлі чуткі, што ў банкаматах уводзіцца абмежаванне ў памеры 60 тысяч за суткі на зняцце наяўных беларускіх рублёў з пластыкавых карт, прычым першымі ў чэргі калія банкаматаў сталі жыхары Гомелю. Разам з тым у Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь такія чуткі называюць поўнай бяглудзіцай.

— Для гэта ёсць такія ж прычыны, як і для набыцця воцату, цукру і солі — перакладаючы на нармальную мову, гэта зусім недарэчная чутка, бяглудзіца, якую пусціў няведама хто, — пракаментаваў сітуацыю «Звяздзе» начальнік упраўлення інфармацыі Нацыянальнага банка Анатоль ДРАЗДОУ. — Гэтая «эпідемія» нарадзілася ў Гомелі, пасля чаго распаўсюдзілася па краіне — вядома, людзі кінуліся да банкаматаў, а банкаматы ж грошы не друкуюць: калі спустошацца ячэйкі, то прыйдзецца можа і дзень чакаць, пакуль падвезуць новыя. Мы бачым красомуннае сведчанне таго, як людзі самі сабе могуць зрабіць праблему. Ніякія абмежаванні ніко не ўводзіў і ўводзіць не збіраецца, бо ў іх няма ніякага сэнсу, — перакананы Анатоль Драздоў. — Калі ж у нейкім банкамаце выграды рублі, то банк падзяе, але гэта не будзе за паўгадзіны: гэта ж пэўная працэдура — інкастарам трэба некалькі банкаматаў аб'ехаць, паставіць ячэйкі і г. д.

Пры гэтым ён нагадаў, што, акрамя банкаматаў, можна таксама падсыці ў банкаўскія аддзеленыя ці расплаціцца пластыкавай карткай у краме.

«ААБ Беларусбанк» у сувязі з панікай насельніцтва распаўсюдзіў прэс-рэліз са словамі старшын праўлення ААТ «ААБ Беларусбанк» Надзеі ЕРМАКОВАЙ, якая таксама не бачыць падстаў для панікі:

— Чуткі пра тое, што з 20 мая банкаматы будуць выдаваць толькі па 60 тысяч рублёў на дзень, не маюць пад сабой ніякіх падстаў. І чаму менавіта 60 тысяч, а не іншая сума? Калі пачынаецца паніка, натуральна, павялічваецца попыт. І калі сёння ў банкаматах не хапае наяўнасці, гэта тлумачыцца тым, што фізічна службы інкасаванні не могуць гэты абыякавы попыт задаволяць. Ёсць тэхнічныя пытанні. Грошы трэба палічыць, уклаці ў касеты, загрузіць у банкаматы. На гэта патрабуецца час. Банк прымае ўсе неабходныя меры, каб ніякіх праблем з выдчай наяўных грошавых сродкаў не было. Наяўных бела-

рускіх рублёў у краіне дастаткова. Паверце, усё, што ёсць у вас на картках, аддадзям, але не больш.

Такасама ў прэс-рэлізе змяшчаецца заклік больш выкарыстоўваць магчымасці безнаяўных разлікаў, бо «тавары і прадукты расцэны купляць з выкарыстаннем пластыкавай карткі».

Але ў гэты час «Банк «Масква—Мінск» з 20 мая 2011 года ўвёў для пластыкавых карт, выпушчаных да рахунку ў замежнай валюце, забарону на зняцце наяўных беларускіх рублёў у пунктах выдачы наяўных банка і ўстанавіў дзённы ліміт на зняцце наяўных беларускіх рублёў у банкаматах ажно ў 1 мільён рублёў. Пры гэтым атрымліваецца сродкі ў валюце свайго рахунку і здзяйсняць безнаяўныя аперацыі можна без абмежаванняў. Ці звязана гэтае рашэнне з чэргамі калія банкаматаў, у «Банку «Масква—Мінск» каментуваць адмовіліся, але пры гэтым паведамлілі, што ніякіх праблем з наяўнымі беларускімі рублямі ў банкаматах іх банка няма.

— Абмежаванніў па зняцці беларускіх рублёў з карткаў, змігаваных у беларускіх рублях, няма ніякіх. Па валютных картках абмежаванняў па зняцці валюты з рахунка таксама няма ніякіх — калі ў вас картка ў доларах, вы здымаеце долары ці еўра без абмежаванняў. Пра чэргі ў банкаматах нічога сказаць не можам: у банкаматах нашага банка ніякіх чэргаў няма — беларускія рублі ёсць, загрузка поўная, спецыялісты ў штатным рэжыме працуюць, і усё добра, — паведамлілі ў банку.

Павел БЕРАСЦЕЎ.

Прафесар Міхаіл КАВАЛЁЎ: «ЗАМЕСТ ВАЛЮТНАГА «БАЗАРУ» ЧАС ПРЫСТУПАЦЬ ДА ЦЫВІЛІЗАВАНАГА РЫНКУ»

СІТУАЦЫЯ на валютным рынку краіны працягвае заставацца няпэўнай. Курс беларускага рубля на міжбанку ўсё яшчэ зніжаецца. У чацвер-пятніцу банк прасілі ў юрыдычных асоб за адзін доллар ад 8500 да 9200 «зайчыкаў». Хоць, нагадаем, у панядзелак курс долара на міжбанку знаходзіўся яшчэ ў раёне 6000-6300 рублёў, у аўторак раніцай — 7100-7300, у сераду — тыя банкі, якія валодалі замежнай валютай, прадавалі яе па курсе 7900-8000 рублёў.

У некаторых інтэрнэт-рэсурсах была інфармацыя, што доллар спрабаваў браць вышынёй і ў 10 тысяч рублёў, у іншых жа, наадварот, сцвярджалася, што беларускі рубель ужо адштурхнуў ад дна, што падзенне яго спынілася... Як бы там ні было, але да канца тыдня тут, відаць, нічога не зменіцца. Але ж з любой сітуацыі, якой бы складанай яна ні была, карысна браць урокі. Тым паказалі нам падзеі апошніх дзён? З такім пытаннем мы звярнуліся да вядомага беларускага эканаміста, доктара эканамічных навук прафесара Міхаіла КАВАЛЁЎА.

— Па тых звестках, якія паведаліся ў інтэрнэце, нельга рабіць сур'ёзных высноў, што адбываецца на валютным рынку ў плане курсуаўтварэння на самай справе. Здэклі нам невялікія, і ўсе гэтыя маніпуляцыі мели на мэце зніжэнне курсу беларускага рубля. Вось, напрыклад, уявім: робяць здзелку да валютных спекулянтаў, назавём іх Ваня і Цеця. Аб'ём і валюты, і рублёў у Цецю пры гэтым не павялічваецца і не памяншаецца. Па якім бы курсе гэта не адбылося. Проста ў кішэні ў Вані былі долары, а ў Цеці — рублі. Пасля гэтага яны памяншалі іх месцамі. А ў цэлым жа аб'ём долара-рублёвай масы не змяняўся. Калі не адбываецца інтэрвенцыі Нацыянальнага банка ці знешніх інтэрвенцый, то ў краіне ні долараў больш не становіцца, ні рублёў — менш. І рэзультат: рублёў абысць на 3 тысячы ці на 10 тысяч. Так што звартацца на гэта ўвагі няма патрэбы. Іншая справа, што калі заключана будыць здзелкі сур'ёзных экспарцёраў і імпартёраў, якія ро-

купляць такі тавар не будзе. Але гэта станочна ўплывае на гандлёвы баланс краіны: імпарт пры такім падыходзе рэзка ўпадзе, і гэта будзе яшчэ адным фактарам, які не можа не паўплываць на стабілізацыю.

Усё залежыць ад таго, чыя інтарэсы захоўваць «прышчыцаць». Пакуль — праблемы ў імпартэраў і часткова — у насельніцтва, якое дасюль не можа купіць валюты, бо па-ранейшаму існуе паніка. Тут ёсць розныя шляхі выхаду з сітуацыі. Можна, напрыклад, увесці мараторый на рублёвае крэдытаванне пэўных імпартных тавараў, можна яшчэ нешта зрабіць, што рэзка сабе і попыт на валюту. Я хацеў бы толькі, каб зразумелі тыя, хто спадзяецца, што пры нейкім курсе ўсё наладзіцца само па сабе: спекулянтны не супакоюцца і пры курсе 10000 рублёў да 1 долара. Неабходна прадпрымаць іншыя, можа быць, непапулярныя меры, каб стабілізаваць сітуацыю, а пасля паступова ад іх адыходзіць.

Важна зразумець: адны спекуляцыйныя аперацыі, без умяшальніцтва Нацыянальнага банка, пры тым крэдытаванні насельніцтва, якое сёння існуе, ніяк не дазваляць знісіць рэальны курс. Так што, як мне здаецца, раўнаважны курс можна знайсці праз часовае спыненне спажывецкага крэдытавання, а можа быць, нават і пры часовым спыненні навогу рублёвых крэдытаў (за выключэннем сацыяльна значных ачынных тавараў і будоўлі жылля тымі, хто мае ў гэтым патрэбу). Так мы вырашым сітуацыю, не зацягваючы яе. Час прайшоў. Цяпер эканамічным уладам краіны неабходна ўмевацца ў справу, прымаючы канкрэтныя непапулярныя рашэнні, не спадзеючыся, што рынак сам знойдзе нейкі міфічны курс. Неабходна прыступаць да цывілізаванага валютнага рынку замест таго базару, які мы называем сёння.

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

«ДАЙЦЕ СОЛІ, КАБ ДА КАНЦА ЖЫЦЦЯ ХАПІЛА!»

Другая хваля ажыятажу на соль, цукор і іншыя тавары зусім не апраўдана, — лічаць спецыялісты.

Дастаткова да парад ды і да цярозага сэнсу наогул. Нехта пусціў чарговую пагадку, што гэтыя тавары хутка падаражаюць. І пайшла гэтая ашалоўна. У прамым сэнсе. Пра гэта расказала карэспандэнт газеты тымаўналічкі упраўлення гандлю і паслуг Брэсцкага аблвыканкама Валянціна ХАНДОШКА.

— За апошнія некалькі дзён у гандлёва-апрацоўчай валасці па-

ступіла 14 вагонаў солі. За тры дні база «Бакалея» рэалізавала столькі солі пакупнікам, колькі раней прадавала за месяц. Солі ў нас хапае. І гэты ажыятаж, што ўзнік апошнім часам, нічым не апраўдана. Літаральна нядаўна я прыехала з магазіна, дзе работнікі расказвалі пра адзін нядаўны выпадак. Прышоўшы да магазіна, я заўважыла, што солі пакупнікі і пытае: «Кі тэрмін зачынае? Людзі бярэць тавар скрынкамі, а не кошыкамі. І праз аднаго ўпакоўкі солі, цукру, а таксама запалак. Яшчэ бралі па некалькі бутэлек гарэлкі, віна, не абыходзілі крупы, макарону, алеі. Перад гэтым прадаўшчыца невядома павільненчыка спрабавала ўчытваць пакупнікоў: «Людзі, навошта столькі запалак? Так толькі перад вайной бралі!»

Але многія не асабліва прыслухоўваюцца да парад ды і да цярозага сэнсу наогул. Нехта пусціў чарговую пагадку, што гэтыя тавары хутка падаражаюць. І пайшла гэтая ашалоўна. У прамым сэнсе. Пра гэта расказала карэспандэнт газеты тымаўналічкі упраўлення гандлю і паслуг Брэсцкага аблвыканкама Валянціна ХАНДОШКА.

— За апошнія некалькі дзён у гандлёва-апрацоўчай валасці па-

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ЕС ПАДТРЫМАЎ ПРАПАНОВУ АБАМЫ ПА ІЗРАІЛІ

Еўрасаюз падтрымаў прапанову прэзідэнта ЗША Барака Абама пра вяртанне Ізраіля ў межы, якія існавалі да 1967 года, паведамляе France-Presse.

Паводле слоў вярхоўнага прадстаўніка Еўрасаюза па замежных справах і палітыцы біскупі Кэтрын Эштон, аб'яднаная Еўропа вітае ініцыятыву Абама. Таксама з падтрымкай прапановы амерыканскага прэзідэнта выступілі афіцыйныя прадстаўнікі Францыі, Германіі і Польшчы.

Прапанова вярнуцца да межаў, якія існавалі да Шасцідзённай вайны 1967 года, Абама выказаў 19 мая падчас свайго выступлення, прысвечанага сітуацыі на Блізкім Усходзе. Пры гэтым прэзідэнт ЗША заявіў, што будучая мяжа не абавязкова павінна дакладна паўтараць даваенную, а «павінна пралягаць па лініях 1967 года пры ўз'яманьні ўзгодненым аб'ёмна тэрыторыямі такім чынам, каб усталяваць біскупчыя і прызнаныя абедзвюма дзяржавамі межы». Адразу пасля выступу Абама прэм'ер-міністр Ізраіля Беньямін Нетанягу катаржычна адхіліў прапанаваную магчымасць вярнуцца да старых межаў.

ГЕНШТАБ РФ: ЯДЗЕРНЫЯ СІЛЫ РФ З 2015 ГОДА БУДУЦЬ БЯССІЛЬНЫМІ СУПРАЦЬ ПРА ЗША

Расійскія вайскоўцы нечакана прызналі велізарную небяспеку з боку амерыканскай сістэмы праірактанай абароны. Пасля 2015 года сістэма ПРА будзе ў стане збіваць расійскія міжконтынальныя балістычныя ракеты, заявіў у пятніцу намеснік кіраўніка Генштаба, начальнік Галоўнага аперацыйнага ўпраўлення

Генштаба УС РФ Андрэй Трацяк. Да такой высновы, паводле слоў генерал-лейтэнанта, прыйшлі навукова-даследчыя арганізацыі Мінабароны, аналізуючы планы мадэрнізацыі амерыканскай ПРА і размяшчэнне яе элементаў ва Усходняй Еўропе.

МАБІЛЬНЫЯ ТЭЛЕФОНЫ РОБЯЦЬ МУЖЧЫН БЯСПЛОДНЫМІ?

Мужчыны, якія плануюць завесці дзіця, павінны скараціць час гутак па мабільным тэлефоне. Да такой высновы прыйшлі навукоўцы з Каралеўскага ўніверсітэта ў Канадзе. Яны ўстанавілі, што актыўныя карыстальнікі сотовых могуць мець нізкую колькасць спермы, а гэта прыводзіць да бесплоддзя, піша The Daily Mail.

Група спецыялістаў вызначыла: электрамагнітныя хвалі, якія выпраменьваюць трыбкі, складаным чынам злучаныя з мужчынскімі гармонамі. Кіраўнік даследавання доктор Рані Шэмул канстатуе: «Мужчыны, якія размаўляюць па тэлефоне, маюць больш высокі ўзровень цыркулюючага тэстастэрону, але адначасова з гэтым у іх паніжаныя паказчыкі літэінізуючага. Гэта гармон іграе важную ролю з пункту гледжання разпрадукцыі. Ён выпрацоўваецца гіпофізам».

Мяркуючы па ўсім, электрамагнітныя хвалі мабільных тэлефонаў могуць аказваць падвойнае ўздзеянне на ўзровень мужчынскай гармонаў і фертыльнасць. Так, яны зольныя павялічваць лік клетак у яечках, якія выпрацоўваюць тэстастэрон, аднак яны ж паніжаюць узровень ЛГ, што выздзяляецца гіпофізам. Гэта можа заблакаваць пераўтварэнні асноўнага тыпу тэстастэрону ў больш актыўную, магнутую форму тэстастэрону, звязаную з вытворчасцю спермы і фертыльнасцю.

Што і чаму адбываецца па той бок прылаўка?

Шкарпэткі, соль, воцат, халадзільнікі сталі самымі хадавымі таварамі за апошнія дні

...Днямі паабядаў брату паглядзець пад яго новыя летнія тудфі светлы шкарпэткі. Трэба было і сабе нечага да стала купіць, таму ў чацвер пасля працы зазірнуў у жонкай у сталічны «ЦУМ». Яшчэ на падыходзе здалося, што людзей ішло ў краму больш, чым звычайна...

На другім паверсе ў аддзел са згаданымі шкарпэткамі стаяла чарга чалавек з дзесяці. Былі людзі ўсіх узростаў. Менш за чатыры-пяць пар нікто не браў. Праз чалавека прасілі ўдвай большую колькасць — розныя памераў і колераў. Цэны на вырабы былі ранейшымі — недзе ад 3,8 да 5 тысяч за пару. Дзеяла цікаўнасці потым зазірнуў у іншы аддзел на гэтым жа паверсе. У аддзеле па продажы мужчынскага абутку таксама было шматлюдна, як ніколі. І пасоўбі, і разам з калегамі, які вынікала з выпадкова пачутых размоў, і цэлым сем'ямі актыўна выбіралі, мералі летні абутак. Асартымент быў небагаты, прынамсі ад ачынных прадпрыемстваў — як і ў іншых крамах горада. Цэны такія ж, як і раней, пачынаюць ад 10 тысяч на пару ад аднаго і таго ж вытворцы. У аддзеле спартыўных тавараў людзі актыўна зважыліся найперш каля вешалак з шортамі, майкамі і фуфайкамі. Кінуў погляд на дыванкі для заняткаў зарадкай (жонка хацела, усё рукі не даходзілі набыць). Кітайскія лямпакі па тым жа кошце як ад 32 да 40 тысяч, калі не памыляюся, 50 з нечым тысяч. Праўда, расфарбавак іх бракалава...

Патэлефанавала з першага паверха жонка, сказала, што з гэтага часу стаіць у чарзе ў харчовым аддзеле. Тэрміналы перьядзічна «завісаюць», за гэты час чарга толькі павялічваецца. У кожнага пакупніка — поўны кошык прадуктаў. Пайшоў сам на першы паверх. Асплюнуў, калі пабачыў чаргу ў аддзел бытавой хіміі: чалавек каля 20. Ва ўсіх напалову або цалкам запоўненыя кошыкі: пральны парашок, кандыцыянеры для бялізны, іншыя мыльнявыя сродкі, шампуні. Усё — ужо па новых цэнах, бо пераважна гэта імпарт, да якога за мільяны гадзі прызычылася большасць. Жанчыны актыўна разбіраюць з паліц ачынным касметыку. І так — ва ўсіх аддзелах, людзей шмат. Выйшаў пакачаць жонку на вуліцу. Збоку добра было відаць, як з метра да крамы хвалілі — пасля прыбыцця электрычак — накіроўваюцца ўсё новыя і новыя пакупнікі. У зваротным кірунку неслі ачыненыя СВЧ-печы, каробкі з абуткам, шпалеры, адзін з мінакоў трымаў у руках замежную бензакаса вядомай фірмы... У панядзелак у цешчы зламаўся халадзільнік. Ачынены «Атлант». Выкліканы майстры здзілілі названай цаной за рамонт: 430 тысяч рублёў, не лічычы ўзятых за выклік яшчэ 25 тысяч. Патэлефановаў знаёмага майстру, патлумачыў сітуацыю, спытаў — чаму так дорага, мы што, закупаем якія дэталі за мяжой? Той таксама здзіўлена выстаўленаму ценніку, паабядаў усё зрабіць за 180 тысяч. Пакуль усё гэта вырашалася, папрасілі цешчу дзеля цікаўнасці паглядзець на асартымент у гандлі халадзільнікаў і на іх цэны. У адказ пачулі, што выбар небагаты, цэны ранейшыя (такі, як зараз стаіць у цешчы, 1,1 мільёна, вялізны — 1,6 мільёна), але на ўсіх убачаных у некалькіх крамах халадзільнікаў віселі паперкі: прададзена...

СТАР.2

Table with exchange rates for various currencies including USD, EUR, and RUB.

ЗВЯЗДА 21 мая 2011 г.

ВЫТВОРЦЫ І ГАНДЛЁВЫЯ ПРАДПРЫЕМСТВЫ БЕЛАРУСІ ГАТОВЫ ЗАДАВОЛІЦЬ ПАВЫШАНЫ ПОПЫТ НА ПРАДУКТЫ

Карэспандантам **БЕЛТА** быў праведзены своеасаблівы маніторынг па гандлёвых рознічных сетках і магазінах, прадпрыемствах-вытворцах, якія выпускаюць прадукты харчавання. Буйным гандлёвыя цэнтры рознічнай сеткі Мінска адзначаюць павышаны попыт на асобныя прадукты. Так, у магазіне «Суседзі» па праспекце Пераможцаў паведамілі, што на асобныя прадукты заяўкі выконваюцца не ў поўнай меры. У прыватнасці, гэта назіраецца па солі, мясу птушкі, свініне. «Напрыклад, соль прывезлі не ў той колькасці, што мы заказвалі, — менш за заяўку. А што завозіць, адразу ж разбіраюць, на паліцах доўга не ляжыць», — адзначаўша загадчыца магазіна Жанна Бурак. Паводле яе слоў, ёсць попыт на крупы, макаронныя вырабы, цукар. «Людзі параноюваць цэны і, калі бачаць, што цэны засталіся старыя, купляюць у вялікіх аб’ёмах. Мы стараемся растлумачыць, што пастаці прадуктаў ажыццяўляюцца кожны дзень і няма ніякага дэфцыту, можна іх спакойна купіць заўтра і паслязавтра», але настрой людзей не падаецца лагічнаму тлумачэнню. Трэба толькі адной групе чалавек узяць тавар у вялікіх аб’ёмах, тут жа ўтвараецца другая чарга пакупнікоў», — расказвала Жанна Бурак. Меншы попыт назіраецца на мuku, гарэлку.

У магазіне «Рублёўскі» павышаны попыт на шукар, соль. Паводле слоў таваразнаўца Вялянціны Рабшук, шукта разабралі грэчку, фасаваную ААТ «Белбакален», шукта разбіраюць цукат. Таксама, як і ў «Суседзях», ёсць попыт на мяса птушкі, свініну, айкі, макаронныя вырабы. Попыт на мuku і гарэлку звычайны. Ва ўніверсаме «Рыга» (гандлёвая сетка «Суседзі») адзначаюць амаль тыя ж праблемы: «ёсць напружанне за выкананнем заявак на мяса птушкі, ахалоджаную свініну. Павышаны попыт назіраецца на соль, воцат, цукар, розныя віды круп, макаронныя вырабы. Ва ўніверсаме адзначылі, што заяўкі на пастаўку гэтых прадуктаў павялічылі, і а гэтыя выхадныя кіраўнікі будуць на сваіх рабочых месцах для кантролю за сітуацыяй і прыняцця неабходных рашэнняў».

Нагледзячы на тое, што многія прадукты харчавання прадаюцца па ранейшых цэнах і няма неабходнасці скапчыць іх у вялікай колькасці, прадаўцае працаваць сарфаваннае радзё: «заўтра будзе даражэй». «Цукар, соль, воцат не будзе каштаваць даражэй», — сцвярджаюць вытворцы і даказваюць гэта стабільнымі пастаўкамі прадукцыі ў рознічную сетку. Як паведамілі ў канцэрне «Белдзяржхарпрэм», цукровыя заводы за чатыры месяцы вырабілі 203,1 т. цукру. Сопі на рынак рэспублікі пастаўлена 125 т. т. што на 5,4 працэнта больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года. Пастаўкі цукру і солі ў май розка ўзраслі. Гэтай прадукцыі на складах аптových баз, гандлёвых прадпрыемстваў дастаткова. Пастаўкі мяса птушкі на рынак Беларусі таксама будуць павялічаны, адзначылі ў Мінсельгасхарчы. Дырэктар Смалевіцкай бройлернай птушкафабрыкі Пётр Шагаў паведаміў, што за 4 месяцы прадпрыемства вырабіла 17 т. т. мяса птушкі, што на 19 працэнтаў больш за аналагічны перыяд мінулага года, прырост склаў 2,7 т. т. Расце і экспарт. «Цяпер павысіўся попыт на мяса птушкі на ўнутрым рынку, і мы гатовы яго задаволіць», — адзначыў Пётр Шагаў. — Неабходна, каб птушкафабрыкі рэспублікі павялічылі пастаўкі на ўнутрыны рынак. Гэта датычыцца птушкафабрыкі «Дружба». Вёскабскі бройлернай птушкафабрыкі і агракамбіната «Дзяржынскі». У гэтым пытанні нам трэба аб’яднацца і працаваць на адну моту. Заяўкі гандлёвых арганізацый у апошнія дні павялічыліся ў дзясяткі разоў. Мы не паспяваем адгрукваць. Імкнёмся пастаўляць у продаж не толькі тушкі мяса птушкі, але і паўфабрыкаты і гатовую прадукцыю. Попыт будзе задаволены ў поўным аб’ёме. Мы гатовы адмовіцца ад экспарту і адгрукваць прадукцыю на ўнутраны рынак».

Ільготы на ўваходзе ў ВНУ тарможыць…

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)

Падчас леташняй прывёмнай кампаніі ў Белдзяржуніверсітэце на спецыяльнасць «палітолагія» змаглі паступіць ільготнікі, якія мелі ўсёго 118 балаў па трох прадметах плюс сярэдні бал атэстата, хоць для ішых абітурыентаў праходны бал быў 348, прымым ільготнікі занялі 40 працэнтаў бюджэтных месцаў на гэтай спецыяльнасці. А на спецыяльнасць «бізнес-адміністраванне» змог паступіць абітурыент, які меў 109 балаў у агульнай суме, затое абітурыенты, якія набралі больш за 300 балаў, зноў-такі прайсці не змаглі (праходны бал быў 336). Аналагічныя выпадкі мелі месца ў Мінскім дзяржаўным лінгвістычным універсітэце. Беларускае дзяржаўным педагогічным універсітэце імя М. Танка і іншых ВНУ. Трэба дадаць, што ў церапшчынскіх Правапах прыёмы ёсць адна агаворка: ільготны прыём можа ажыццяўляцца толькі на тых спецыяльнасцях, дзе ў папярэднім год конкурс быў 5 і больш чалавек на месца. Але гэтае палажэнне, відавочна, састарэла, бо сёння на тых спецыяльнасцях, дзе залічэнне адбываецца толькі па выніках ЦТ, знікла такое паняцце, як сярэдні конкурс.

Аляксандр Жук расказаў, што Міністэрствам адукацыі сумесна з Вышэйшай атэстацыйнай камісіяй працаваецца распрацоўка электроннай аўтаматычнай сістэмы падачы заяў і залічэння ў ВНУ. Дэтальней праца над пытаннем паказала, што для забяспечэння мадэрнізацыі аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмы «Абслугоўвацьспублічнакі банк звестак удзельнікаў цэнтралізаванага тэсціравання» да ўзроўню аўтаматызавага залічэння абітурыентаў у ВНУ, забяспечэння надзейнасці сістэмы і выключэння ці звыядзення да мінімуму верагодных памылак неабходна, па-першае, вынесці за межы гэтага сістэмы ВНУ першага патаку (маюцца на увазе ВНУ «сілавых» ведамстваў, Мінкультуры і Мінспорту). Па-другое, адмяніць асобны конкурс сярод выпускнікоў сельскіх і гарадскіх устаноў адукацыі. Ва ўсіх умовах адукацыі праводзіць конкурс толькі па спецыяльнасцях без драбнення на спецыялізацыі (для праграмнай рэалізацыі ўдзелу ў конкурсе на падставе вызначаных абітурыентамі прыяртэўтаў). А ўступныя іспыты, якія праводзяцца не ў форме тэсціравання, а непасрэдна ў ВНУ (па творчасці, фізічнай культуры, літаратуры, па спецыяльнасці для абітурыентаў, што паступаюць на скаронаны тэрмін навучання, экзамены для абітурыентаў-інавалідаў, якія не могуць здаваць ЦТ) праводзіць да рэгістрацыі абітурыентаў на цэнтралізаванае тэсціраванне.

Таксама трэба сфарміраваць дадатковыя выскі звестак для апэратару, якія ажыццяўляюць рэгістрацыю заяў на залічэнне ў ВНУ: базу звестак аб медыцынскіх супрацьпаказаннях для ўсіх спецыяльнасцяў, базу звестак аб дзеячх сіротах і дзецях, што засталіся без бацькоўскай апекі (пры прадастаўленні ім пераважнага права на залічэнне), базу звестак аб родных спецыяльнасцях і прафесіях, што даюць права на атрыманне вышэйшай адукацыі за кошт сродкаў бюджэту на завочнай (вечэрняй) форме атрымання адукацыі і г.д.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Пагарджаюць людзьмі і не даражачы месцам?

КАМІТЭТАМ дзяржкантролю праведзены маніторынг стану працоўнай дысцыпліны на асобных прадпрыемствах, у арганізацыях і ведамствах.

Нагледзячы на чуткі пра быццам «кашмаранне» дзяржсектара, нічога надзвычайнага прадстаўнікі дзяржкантролю не правяралі і не патрабавалі. Прынамсі, свечасочасна прыход на работу, выкарыстанне часу працоўнага часу (чытай — «адлучкі» пасярод працоўнага дня) і завяршэнне працы адпаведна распардаку да прамерных патрабаваньняў аднесці нельга. Аднак і праверка гэтых пазіцый дазволіла спецыялістам выявіць пэўныя тэндэнцыі. Зрэшты, не сучаснальныя.

На працягу 28—30 красавіка работнікі Камітэта дзяржаўнага кантролю ў ходзе праверкі больш за 450 арганізацый, ведамстваў і прадпрыемстваў выяўлены шматлікія факты спазнення рабочых і служаных на працу (звыш 400), у тым ліку з абедзяднага перапынку, нерацыянальнага выкарыстання часу ў працэсе працоўнага дня, парушэнню рэжыму працы прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання, гандлю, разгляда заяў і зваротаў грамадзян, іх прыёму на асабістых прыёмных. Былі фіксаваныя выпадкі прыбыцця на працоўнае месца асоб у стане алкагольнага ап’янення (напрыклад, 2 дарожных работнікі КУП «Мінскаблдарбуд — ДРСУ № 124» г. Капыль).

Такія факты найхорш указваюць на сур’ёзныя пралукі ў працы кіраўнікоў, асабліва ў будаўнічай галіне. Больш за тое, у практычных арганізацыях і навукова-даследчых інстытутах гэтай галіны праблема ўмацавання працоўнай дысцыпліны мае яшчэ больш востры характар. У ходзе маніторынгу толькі ў Мінску выяўлены тыя, хто спазніўся да пачатку працоўнага дня ў РУП

ЁСЦЬ У ІНТЭГРАЦЫ ПАЧАТАК, НЯМА Ў ІНТЭГРАЦЫ КАНЦА…

На два дні беларуская сталіца ператварылася ў цэнтр выпрацоўкі сумеснай доўгатэрміновай эканамічнай палітыкі былых савецкіх рэспублік, якія ўваходзяць у СНД, ЕўРАзЭС і Мытны саюз. Кіраўнікам іх урадаў удалося ў Мінску дамовіцца па ключавых пытаннях развіцця і палгльблення інтэграцыйна складальніка супрацоўніцтва ў рамках гэтых міждзяржаўных аб’яднанняў. Аб падрабязнасцях мінскіх перамоў крыху потым, а пачнём з самага цікавага для жыхароў нашай краіны — сітуацыі на яе валютным рынку. На гэтую тэму таксама гаварылі на пасяджэннях і ў кулуарах.

БУДЗЕ РЭАЛЬНЫ КУРС РУБЛЯ

Пытанне на гэты конт беларускія і замежныя журналісты неаднойчы задавалі членам урада і прэм’ер-міністру Беларусі Міхаліу Мясніковічу. Вось яго адказ у канцэптыўным выглядзе: у самы бліжэйшы час Беларусь выйдзе на рэальны курс нацыянальнай валюты на аснове балансу рэальнага попыту і прапановы, ачышчанага ад спекулятыўных дэвальвацыйных чаканняў, скажаў прэм’ер-міністр. На яго думку, гэта важна не толькі для беларускіх суб’ектаў гаспадарання, але і для нашых гандлёвых партнёраў. Чаму? А таму, што дэвальвацыя нашага рубля будзе спрыяць росту цэнавай канкурэнцэ-таздольнасці беларускага экспарту ў розныя рэшт можа падабраць па адручальных таварных пазіцыях эканоміку вытворцаў у краінах Мытнага саюза. Бачыце, якая ўзаемазалежнасць? Таму кожная дзяржава, якая ўваходзіць у, скажам, ЕўРАзЭС, мае права разлічваць на падтрымку калег у выпадку пэўных чыркасцяў у грашова-фінансавым рынку.

Што датычыць Беларусі, то, па словах Міхала Мясніковіча, ужо адпрацавана схема процідзеяння спекулятыўнаму попыту на беларускі рубель на ўнутрым рынку з выкарыстаннем рэсурсаў Антыкрызіснага фонду ЕўРАзЭС. У сваю чаргу, міністр фінансаў Расіі Аляксей Куд-

ры і вакол яе, якая найбольш часта абмяркоўваецца за апошнія два гады, чым стварэнне Мытнага саюза і Адзін эканамічнай прасторы Беларусі, Казахстана і Расійскай Федэрацыі. Чога варта толькі аўтамабільнае пытанне, якое літаральна ўзрушыла мільёны рэальных і па-тэнцыяльных аўтаўладальнікаў не толькі ў Беларусі! А колькі з’явілася і працягвае друкавацца, агучваюцца ў радзёі - тэлеэфіры, выказваюцца на рознага кшталту міжнародных канферэнцыях часам дыяметральна супрацьлеглых каментарыяў, ацэнак і прagnaзoў за нагоды будучыні Адзін эканамічнай прасторы! Чарговым парцюю інтэлектуальнай «ежы» на гэтую тэму эканамістам, палітолагам і даследчыкам «падкаінуа» сустрача ў Мінску кіраўнікоў урадаў СНД і ЕўРАзЭС. Сёння кожная з іх краін-удзельніц у той ці іншай ступені вымушана адказваць на знешнія і ўнутрыныя выклікі. Часам яны настолькі сур’ёзныя (напрыклад, наступствы сур’ёзнага фінансava-эканамічнага крызісу), што наасобку вырашчыць іх, нават багатай нафтай і газам Расія, надзвычай складана. Таму ідэя Адзін эканамічнай прасторы ўзнікла не на пустым месцы. І чарговае пасяджэнне ў Мінску Між-дзяржаўнага Савета ЕўРАзЭС (вышэйшага органа Мытнага саюза), перамоў і шэраг сустрач на ўзроўні міністраў з прадстаўніцкамі ўрадаў іншых краін СНД пацвердзілі рост аўтарытэту ЕўРАзЭС на постсавецкай прасторы. Можна сказаць, што ў Мінску пачалася новая старонка ў гісторыі гэтай арганізацыі з цяжкапамянальнай назвай — ЕўРАзЭС. Яна становіцца завадатарам інтэграцыйных працэсаў сярод краін СНД.

Цікава, што калі ў 1995 годзе на саміце прэзідэнтаў Беларусі, Казахстана і Расійскай Федэрацыі было абвешчана рашэнне аб намеры стварыць Мытны саюз, то яно было ўспрынята даволі спакойна. Хутчэй як тэарэтычны пасыл, чым план практычных дзеянняў на перспектывы. Тады аб’яднанне трох дзяржаў у м’ягкую тэрыторыю, стварэнне наднацыянальных органаў Мытнага саюза, які стане пераходным этапам да больш па-тэнцыяльнай формы інтэграцыі — Адзін эканамічнай прасторы, увугле асобныя эканамісты разглядалі як прыгожую фантазію. А цяпер вось Кыргызстан і Таджыкістан заяўляюць аб жаданні далучыцца да Мытнага саюза. І, здаецца, вырашэнне гэтага пытання — справа часу.

НАПЕРАДЗЕ ЕўРАЙСКІ САЮЗ?

У пэўным сэнсе сенсацыяй стала заява ў Мінску прэм’ер-міністра Расіі Уладзіміра Пуціна аб планах стварэння Еўразійскага саюза да пачатку 2013 года. Сваю думку ён абгрунтаваў уражальнымі вынікамі эканамічнай дзейнасці краін Мытнага саюза: апошнім часам узаемны гандаль Беларусі, Казахстана і Расійскай Федэрацыі павялічыўся амаль удвая. А фарміраванне Адзін эканамічнай прасторы стане важным крокам па паглыбленні інтэграцыі. Як адзначыў Уладзімір Пуцін, будучы Еўразійскі саюз стане больш высокім інтэграцыйным аб’яднаннем краін, якія зараз уваходзяць ці потым уводзіцца ў цяперашні Мытны саюз. Увогуле, новы саюз павінен забяспечыць узаемавыгаднае супрацоўніцтва з іншымі краінамі, з міжнароднымі і рэгіянальнымі эканамічным аб’яднаннямі (напрыклад, Еўрапейскім саюзам), лічыць Уладзімір Пуцін.

Больш за тое, па словах прэм’ер-міністра Расіі, асноўнай задачай Еўразійскага эканамічнага саюза стане выхад на стварэнне агульнай эканамічнай прасторы з Еўрапейскім саюзам.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

СТВАРЭННЕ ЛЬНЯНОГА ХОЛДЫНГУ АДКЛАДЗЕНА

Чым выклікана такое рашэнне, патлумачыў намеснік міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Васіль ПАЎЛОУСКІ.

Намеснік міністра нагадаў, што ідэя стварэння льнянога холдынгу ці кампаніі была агучана 5 сакавіка мінулага года на нарадзе па лье з удзелам Прэзідэнта краіны.

— Кіраўнік дзяржавы тады сказаў: калі вам патрэбна кампанія — стварыце, а калі вы бачыце, што не ў кампаніі сёння справа, то прымаеце іншыя меры, — адзначыў Васіль Паўлоўскі. — Сёлета была праведзена вельмі карпатлівая работа ў гэтай галіне. Па-першае, мы свечасоцава, як ніколі дарагую, скончылі пасяюныя работы па лье. Пры гэтым зямлі на гэты раз былі падабраны на 100 працэнтаў прыдатныя па сілоснасным для гэтай культуры.

Акрамя таго, апошнія тры гады вядзецца тэжнінае пераабсталяванне на ўсіх ільнокамбінатах краіны. А літаральна ў пачатку т’д’ня запусцілі новы Пружанскі льназавод. Гэта дазволіць, спадзяюцца ў міністэрстве, у рэцце рашт цалкам перайсці з састарэлай тэхналогіі прапаруюці лёну на сучасную. І, адпаведна, павысіць рэнтабельнасць рэалізацыі льнотрасты.

Што тычыцца льнянога холдынгу (у склад яго меркавалася ўключыць Аршанскі ільнокамбінат, асобныя льназаводы, буйныя льнаводчыя гаспадаркі, швейныя прадпрыемствы, экспартна-сарфірочныя станцыі. — Аўт.), то спаткаць запланавалі яго стварэнне на канец гэтага года.

— Але не ў кампаніі сёння справа, — лічыць Васіль Паўлоўскі. — Трэба спачатку вывесці на нармальнае рэнтабельнасць ільнаводчую галіну, а пасля стварца кампанію. Вырасьліш, што пакуль будзем працаваць, а працуем, а пры атрыманні станоучых вынікаў у наступным годзе ўнесём прапанову па стварэнні льнянога холдынгу ці льнянога кампаніі. Сёння ж няма сэнсу гэта рабіць.

Васіль Паўлоўскі таксама паведаміў, што пасляўна кампанія практычна фінішавала. Гаспадаркам рэспублікі засталася дасяцьць крупняны і гароднінныя культуры. Зараз вядзецца работы па доглядзе за пасевамі. Акрамя таго, у Брэсцкай, Гомельскай і Мінскай абласцях ужо прыступілі да нарыхтоўкі кармоў, Сёлета, каб атрымаць неабходныя аб’ёмы прадукцыі ад жывёлагадоўлі, неабходна нарыхтаваць нядзе 1,5 млн тон сена, болы за 10 млн. тон сенажу і звыш 16 млн тон сіласу.

Надзея ДРЫЛА.

ПРАЗ МЯЖУ — У СПРОШЧАНЫМ РЭЖЫМЕ

У нашай краіне плануецца стварыць асобныя каналы са спрашчаным рэжымам мытнага афармлення грамадзян і суб’ектаў гаспадарання краін-удзельніц Мытнага саюза — Беларусі, Расіі і Казахстана. Аб гэтым паведаміў начальнік упраўлення арганізацыі мытнага кантролю Дзяржаўнага мытнага камітэта Уладзімір Арлоўскі.

Адзін з рэзерваў тут — адмена змяшчэння экспертных беларускіх тавараў пад працэдуру мытнага транзіту. Паскорыць праходжанне міжы павінна і стварэнне ў пунктах прапуску асобных калідораў для афармлення тавараў, якія перамяшчаюцца, з выкарыстаннем электроннага папярэдняга інфармавання ў адрас упаўнаважаных эканамічных апэратараў.

Адначасова ёсць намер скаардынаваць работу ўсіх кантралюючых службаў, якія знаходзяцца ў пунктах прапуску — у прыватнасці, плануецца наладзіць электроннае ўзаемадзеянне паміж гэтымі службамі. Вынікам зноў жа стаць змяшчэнне агульнага часу праходжання міжы. **Дарэчы, цікава: паводле інфармацыі ДМК, апошнія праблемы з набываннем валюты не прывялі да рэзкага зніжэння колькасці аперацый па экспарте-імпарту, а таксама па паказчыках транзіту праз тэрыторыю нашай краіны.**

Між тым, заўважыў Уладзімір Арлоўскі, перанос кантролю на знешнія межы Мытнага саюза з 1 ліпеня ніяк не адаб’ецца на рабоце беларускай мытні. Не плануецца ў рамках Мытнага саюза і змянення ўжо ўзгодненых адзіных мытных тарыфаў, і ў тым ліку не змяняюцца ранейшыя планы па павелічэнні стаяк на ўзле легкавых аўтамабільў. З 1 ліпеня стаўкі павысцяцца. Прычым менавана гэтая акалічнасць прывяла да рэзкага росту паказчыкаў менавіта легкавых у Беларусь. Калі на працягу мінулага года ў нашы краіны было ўвезена 190 т.т., то толькі за студзень-красавік сёлета — адразу 134 т.т. легкавых транспартных сродкаў.

А ПОЗВЫ БЫЛІ ФАЛЬШЫВЫЯ

У адзеле кадраў аднаго прадпрыемства ў Баранавічах выклікалі сумненне 2 позывы на допыт да следчага, які прад’явіў дзве спрэчкі. Калі ў міліцыі тыя позывы правярылі, то аказалася, што яны фальшывыя і ніхто тых спрэчараў на допыт не выклікаў. Было высветлена, што позывы выдалі калея-гаслесар гэтага завода, які раней працаваў у міліцыі. За гэта ашуканец атрымаў 300 тысяч рублёў, якія і пакаў у сваю кішэню. Бланкі былі міліцыйнага мёу, а прычатку падрабў, які і подпіс следчага. Вядома, гэта была не першая падробка дакументаў, раней махінатар за такія пыты браў 30 тысяч ці быў задаволены толькі выніўкай. Цяпер яму пагаржае тэрмін да 7 гадоў пазбаўлення волі.

Сымон СВІТУНОВІЧ.

Абзац

▲ ААТ «Нарачанскі маслярзавод» першым у Беларусі плануе асвоіць вытворчасць блакітнага сыру «Ракфорці» з плесняй. Спецыяльна для яго вытворчасці закупляецца абсталяванне ў Чэхіі. Поўная камплектацыя паступіць ужо ў ліпені, а ў кастрычніку-лістападзе мяркуюцца запусціць вытворчасць. Спее такі сыр 60 сутак, плануецца выпускаць яго тону ў дзень.

▲ Сума абавязковых плацяжоў, якія плацяць грамадзяне пры мытным афармленні легкавых аўтамабільў, што ўвоззяца ў Беларусь з краін Еўрасаюза, вылічваецца ў беларускіх рублях у эквіваленце да курсу валют Наўбанка. Як сведчаць спецыялісты Дзяржаўнага мытнага камітэта Беларусі, пытанне пра курс «размытнёўкі» аўтамабільў з’яўляецца зараз самым папулярным, з якім звяртаюцца грамадзяне.

Поўны абзац

▲ Выпушчаны парфум з пахам грошай. Віцэ-прэзідэнт па продажах кампаніі Microsoft Патрык МакКарці выпусціў туалетную вадку «Money». Ён стварыў адэкалон для мужчын і туалетную вадку для жанчын, якія хацелі б пахнуць, як мільён далараў. Патрык лічыць, што стварэнне гэтых вадараў даць яму магчымасць папоўніць свой банкаўскі рахунак, а пакупнікам — стаць больш паспяхоўнымі. Ідэя з’явілася ў яго тады, калі ён прачытаў аб японскім эксперыменце: прадукцыяныя працы на фабрыцы істотна вырасла пасля таго, калі праз вентыляцыйную сістэму ў памяшканне быў запаванены пах грошай. Распрацоўчыкі парфуму паспрабавалі ўзнавіць пах толькі што надрукаваных грошавых купюр. Абодва пахі прадоўчаць па \$35 у інтэрнэт-крамах.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Што і чаму адбываецца па той бок прылаўка?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У чацвер жа ўвечары патэлефанавала маё. Сказала, што ў пасёлку раскупілі ўсю соль, воцат, запалкі... Неўзабаве час хатніх нарыхтовак, у запале толькі адна бутэлячка воцату…

З прасьбай пракаментаваць сітуацыю — на прыкладзе падначаленай гандлёвай арганізацыі — мы звярнуліся да кіраўніка адной вядомай сталічнай крамы. Што зараз карыстаецца найбольшым попытам у населеныцтва, якія зашчыта гэтых харчовых і нехарчовых тавараў маюцца на складзе? У рэцце рашт, можа, суразмоўца даць які прагноз на бліжэйшы час? Выслухаўшы прасьбу, дырэктар адказаў лакалічна: пракаментую, але пазней. Удакладняць, чаму і калі пазней, суразмоўца не стаў…

Мы патэлефанавалі прэс-сакратару Міністэрства гандлю Генадзю КУРБЕКА. Здалі практычна тыя ж пытанні. Паводле яго слоў, пакупнікі, ствараючы штучную паніку ў крамах, правакуюць несанкцыянаваны вываз нашай прадукцыі за межы краіны. А павышаны попыт на шэраг нехарчовых тавараў (а гэта, у прыватнасці, халодзільнікі, пральныя машыны, тэлевізары, СВЧ-печы, сінтэтычны мыльняы сродкі, мэбля і іншыя тавары працэлагага карыстання) выкліканы найхорш нестабільнасцю беларускага рубля, што справакавала дыспрытэт цен на асобныя тавары беларускай і замежнай вытворчасці ў доларавым эквіваленце. Аднак гэтая сітуацыя носіць часовы характар, скажаў суразмоўца. Прэс-сакратар дадаў, што тыя тавары, якія трапілі ў продаж ажыятажнага попыту, вырабляюцца айчыннымі вытворцамі. Іх аб’ёмы, закупленыя гандлёвымі арганізацыямі, дазваляюць у поўнай меры захаваць стабільнасць на спажывецкім рынку і задаволіць попыт насельніцтва краіны.

Гаворачы пра тавары харчовай групы, Генадзь Курбека таксама адзначыў, што міністэрствам прынятыя меры па стабілізацыі сітуацыі на харчовым рынку краіны.

— Зацверджаныя графікі паставак солі, круп, Міністэрства гандлю абавязала аптвыя прадпрыемствы працаваць у бліжэйшыя выхадныя дні. З боку канцэрна «Белдзяржхарпрэм» і Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання таксама даручана ажыццяўляць адгрукку тавараў у гэтым дні. Рэсурсаў харчовых тавараў у краіне дастаткова, — падкрэсліў прэс-сакратар.

Р.С. *Як стала вядома «Звяздзе», на канец працоўнага дня ў пятніцу быў запланаваны маніторынг сітуацыі па крамах сталіцы з удзелам першага намесніка міністра гандлю.*

Сяргей РАСОЎЛКА.

У ВЫХАДНЫЯ ІНСПЕКТАРЫ ДАІ БУДУЦЬ ПРАЦАВАЦЬ НА ЎСІХ ТРАСАХ ВА ЎЗМОЦНЕНЫМ РЭЖЫМЕ

У выхадныя і перадвыхадныя дні кіроўцы павінны быць асабліва ўважлівымі — 20-22 мая Дзяржаўнаінспекцыя будзе знаходзіцца ў ўзмоцненым варыянце нясення службы. Супрацоўнікі ДАІ будуць несці службу на дарогах у тым ліку ўвечары і ўначы. Пра гэта «Звяздзе» паведаміла старшы інспектар па асаблівых даручэннях упраўлення ДАІ МУС Ганна Банадык.

А для выяўлення ў тым ліку кіроўцаў, якія селі за руль у нецвярзым стане, будзе выкарыстоўвацца тактыка «звычайнай паласы». Яе сутнасць у тым, што на адносна прамым участку дарогі паслядоўна вастаюццаць знакі зніжэння хуткасці: 90, 70, 50, а таксама конусы са святлоадбівальнымі ўстаўкамі і мігаючыя ліхтары. Яны абмяжоўваюць прастору, пераўтвараючы дзве паласы ў адну. У канцы такога калідора вастаюцца ецца знак STOP (рух без спынення забаронены). Усе машыны сустракае інспектар ДАІ, і калі ён кіроўцы ўзніклі пытанні, спыняе машыну. Але наколькі апраўдана гэта тактыка ў выхадныя, калі асноўныя трасы і без таго загружаныя тымі, хто хоча выехаць за горад? Ганна Банадык растлумачыла, што на выезд у пятніцу і суботу і на ўезд у нарэзю ўвечары ніякіх штучных абмежаванняў руху ДАІ не будзе арганізавоўваць.

ДЗВЕ МАЦІ ШЧАСЦЕ?

ПЕРШАЯ МАЦІ

Ад такога ліста, калі шчыра, хочацца плакаць, але хто вінаваты і што рабіць — за акна кабінета не бачна і па тэлефоне не чутна. Таму разам з начальнікам аддзела па ахове правы дзяцінства ўпраўлення адукацыі Магілёўскага аблвыканкома Алены СІМАКОВАЙ рушылі ў Слаўгарадскі раён, у глыбіну.

Спачатку — у біялагічную сям'ю, якая жыве ў вёсцы Хварасцыні. Раіса Банькоўская разам са сваім мужам Алегам Язерскім жыве ў «прэзідэнцкім» доміку. Гэта службовае жыллё, якое атрымалі ў гаспадарцы дзяржа і трэктарысты. Бязрожа каля дома, невялікі парнік, унутры ўсё вельмі сціпла, але чыста і акуратна.

Алегу, які ў яго жонцы, 46 гадоў. Ён біялагічны бацька Дашы, але не запісаны ў афіцыйнай. Гавораць, гэта звычайная справа, якая тычыцца льгот і грошай для маці-адзіночкі. Мужчына раніцай сьнедае, на сталіе — сыяная ежа і «Фанта». Ніякай прысутнасці алкаголю ў доме не заўважаем і просім дазволу задаваць прамыя (хоць і не заўсёды прыемныя) пытанні пра лёс сям'і і ў маляўніцы Дашы. Ён дэталёва, хоць адказвае нешматаслоўна.

— Мы ўжывалі спіртное, — не ўтойвае праўду Алег. — Калі дачка было 3 гады, маці пазбавілі бацькоўскіх правоў. Ляць гадоў яна не жыве з намі. Мы закарэваліся, пайшлі на працу. Мы ўжо тры год не б'ём, ды і не хочацца. Выраслі забраць дачку, але суд пакуль не аддаў, бо, скажыце, трэба, каб не траўмаваць яе, больш сустрэцца, каб яна прызвычалася. Вядома, яна яшчэ моцна не прывыкла, не буду хлусіць. Але я люблю яе. **Будзе ў нас тут Дашы добра. Мы абіцаем!**

Увогуле ў Раісы Банькоўскай трое дзяцей. Старэйшаму Артуру ўжо 22 гады, і ён адзначна нічыць, што яго сімпаціўны сясцёрчыцы будзе лепш пры роднай маці. Крысціна вучыцца цяпер у Магілёўскай у прэфесійнай ліцы. Даша — самая малодшая, і пакуль у доме сваёй біялагічнай маці яна была толькі аднойчы.

На працу Алена і Раісы ў гаспадарцы нараканняў не маюць. Хоць самую сям'ю не могуць не хваляваць значныя вылічэнні з заробку Раісы: 70% трэба аддаваць дзяржаве за выхаванне дзяцей, а заробак у дзяркі не самы вялікі. Праўда, цяпер, калі адно дзіця вярнулася ў сям'ю, доўг перад дзяржавай значна паменьшыўся.

Зараз Раіса занятая выхаваннем старэйшай дачкі, а таксама ўласным здароўем: яна трапіла ў аўтааварыю. Таму сустрэцца нам давядзецца ў Слаўгарадзе, дзе яна была ў бальніцы. Сельская жанчына, відаць — راشучая і са сваявольным характарам, размаўляе рубленымі фразамі.

— Я цяпер не п'ю. Чаму пачала? Разышлася з мужам, жыла на кватэры, сяброўкі хадзілі ў госьці, напівалі сёння сто грам, і заўтра сто грам. Вось і усё. Што вап яшчэ патлумачыць? Але цяпер вырашылася: піць не буду! Мы хочам Дашу забраць і самі выхоўваць. Таму што гэта ўсё ж такі сваё — дзеці. **Хачу забраць — і усё. Гэта мае!**

Раіса добра ведае свае правы, рытуецца да новага спаткання з дачкой і паведамляе, што будзе збіраць дакументы да новага звароту ў суд аб вяртанні дзяцінкі.

ДРУГАЯ МАЦІ

Аляксандры Мацюшавай 57 гадоў. Спагадлівы чалавек, яна мае вялікую сям'ю, у якой шмат дзяцей, родных і прыёмных. «Я без гэтага не магу!» — усміхаецца яна, але ўсё ж скарэз слёзы.

Яна расказала, што ўпершыню убачыла Дашу, калі тая трапіла ў бальніцу. Недагледжаную дзяцінку, якой не было і года, забралі ад пітушчай маці. Праз тры гады ўжо прыёмная маці на семінары, дзе выступалі дзеці з прытулку, пазнала Дашу сярод дзяцей і забрала яе.

— Нас папярэдзілі, што будучы складанасці з дзяцінчай, якая многіх рэчаў проста не разумела, — узгадвае жанчына. — Але мы знайшлі падыход. Прышлікалі яе да сябе, і яна супакойвалася. Так пакуль... І мамай яна мяне назвала, калі моцна захварэла, а я сядзела ўначы пры яе ложку. У мяне тады сэрца зайшлося ад радасці.

Распавядаць пра Дашу Аляксандра можа бяскожна. Я дзяцінчына стала камандзірай для равеснічкі Ільшын і лепшай малодшай сяброўкай для старэйшых прыёмных дзяцей. Я дзяцінчына любіць ездзіць на кані і купацца ў Сажы. Як родны ўнук Аляксандры з Дашай ужо надумалі жаніцца: ім па 40 гадоў, так што вяселле, самі разумеюць, не за гарамі.

Сама дзяцінчына п'е чай разам з дарослымі і зьяедае яго смачным хатнім сырам. У Дашы здарыўся санціяннаваны школьны паргел, і яна на правах маленяк гаспадыні паказала сваю пакой: стол, лажы, падручнікі, цацкі, праваславныя абразы ў кутку. У шафе парадок: Аляксандра гаворыць, што тут адбываюцца гены маці, якая была і застаецца вялікай акуртатысткай.

У Дашы прыгожыя валасы пшанічнага колеру (таксама спадчына маці), блакітныя вочы. Яна шчыра усміхаецца гасцям і спрабуе адказаць на пытанні дарослых. Вядома, у яе не былі тады пра дзевяці гады. Размова пра тое, ці падабаецца дзяцінчыне ў Гайшыне. «Так, больш за ўсё — мой дом і рэчка». Агарод, карова, конь, куры ды кошы, дзіцячы закутак на двары — усё гэта для яе знаёмае і роднае.

Пакуль малая гуляе на вуліцы, размаўляем з Аляксандрай пра самае набалелася.

— Біялагічную маці не бачылі колькі гадоў, а тут яна надумалася аднаўліцца ў правах, — хвалюецца прыёмная маці. — Я прапіна не спяшацца: трэба прывычыць Дашу, каб яна прызвычалася і сама пацягнулася. **Ёй жа ўжо здарвалі, нельга ж зламаць дзіця.** (самае страшнае, што Даша нам сказала: «Я ад той цёткі зб'ягу»). Якія тады будучы наступствы? Я баюся, каб Дашы там не было дрэнна. Гэта дарогае для мяне і майго мужа дзіця. Калі ў іх зладзіцца, я буду толькі рада. Але не трэба спішацца, калі ласка.

ЦЯЖКАСЦІ РАЗУМЕННЯ

Наладзіць стасункі з дзіцем, нават калі яно роднае, пасля шматгатавага перапынку — справа цяжкая і, скажам так, тонкая. Тым больш, калі ў дзіцяці свой характар, ужо як вынік няпростага жыцця. Да разумення трэба імкнуцца.

Раіса Банькоўская за апошні час бачыла сваю дачку толькі некалькі разоў. І хоць, вядома, Гайшыні ад Хварасцяну на адлегласці, але ўсё згодна, што сустрэч маглі б быць і больш.

У сучаснай журналістыцы пытанне ў загаловку не лічыцца ўдалым творчым ходам. Не тое што журналісты павінны адказваць на пытанні, а не ставіць іх перад грамадствам. Проста псіхалагічна ў жыццёвай няпэўнасці і мітусні чалавек хутчэй аддаецца перавагу чытанню, дзе зольшыга расстраўнады кропкі над «і».

Аднак ёсць такія тэмы, дзе пытанні і шматкроп'і не абмінуць ніяк, і браць на сябе адказнасць за вывады неабавязна. Тады толькі думецца пра карункі жыцця, якія плуццую мадэральскімі малюнкамі. І таму невядома, дзе ўрэшце будзе лепш гадавацца і жыць 8-гадовай Дашы Банькоўскай са Слаўгарадчыні, якая сёння мае дзевяці гадоў — біялагічную і прыёмную — і не можа яшчэ разабрацца, шчасце гэта альбо не. Ды і самі маці не могуць, як і ўсе дзевочы асобы гэтай складанай і паказальнай гісторыі.

Усё пачалося з ліста ў рэдакцыю, якую даслала выхадка вёскі Гайшыні Аляксандра МАЦЮШАВА.

— Мы не часта кантактуем, таму што я працую, — каментуе Раіса. — На пазедку патрэбны грошы. Не паедзеш ж з пустымі рукамі! А тэлефанаваць... Ну, не магу я па тэлефоне. Будучы грошы — паеду.

Тым не менш за паразуменне з дачкой жанчына спакойна. Яна гаворыць, што ведае характар маляго (назвае яго «псіхаватыв»), хоць і не жыла з ёй ужо пяць гадоў. Тым больш што Даша не плакала і нікуды не збегала, калі прыязджала ў Хварасцяны.

— Калі побач няма прыёмных бацькоў, яна нармальна размаўляе. Калі нехта з іх сядзіць побач — галаву апускае, і усё. Нібыта запужаная.

Шчыра кажучы, запужанай Даша не паддалася. Аляксандра Мацюшава са свайго боку гаворыць: «Я баюся, што маці не будзе яе любіць». Ці не перабольшанне гэта таксама? Хоць любіць — гэта такая рэч, што няма на яе дакладнага вымярэння, тут не вызначыць навунасы і не працішыць узровень. Яе можна толькі адчуць.

— Закон дыктуе нам, што рабіць, — падобную пазіцыю займае і дырэктар школы Васіль РЫЖКОУ. — Прыёмную сям'ю мы ведаем добра і яны прыйстойныя людзі. Пра тую ж сям'ю чулі, што не п'юць і жыллё прывялі ў парадок. А што будзе далей? Хто ведае.

Усё гэтаў крохкім канструкцыю трымае на сваіх плячах метадыст пра абарону правоў дзіцяці Слаўгарадскага раённага аддзела адукацыі Лілія КАЗАРЫЗ. Яна доразвучліва, але пільна назірае за сітуацыяй і, калі патрабуецца, тактоўна ўмешваецца.

— Маё меркаванне такое: павінна быць ініцыятыва маці, калі яна хоча аднавіць бацькоўскія правы і забраць дачку. Трэба сустрэцца з тэлефанаваць часцей. Каб дзяцінчына прывыччалася хоць бы да голасы і да таго, што яна цікавіцца яе жыццём. Тады наладзіцца кантакт, але для гэтага патрэбна даць, і пупавіна. Але ў кроўці не ўсё так гладка.

— Даша добра ідзе на кантакт, яна адрытвая дзяцінчына, але калі пачынае казаць пра родную маці — яна сапраўды замыкаецца, — па-

«Вітаю пажананую рэдакцыю «Звязды»!

Пішу вам з болем маці, якая адцялася, з надзеяй абмеркаваць на старонках вашай газеткі праблему многіх прыёмных сям'яў.

Я — маці дзевяці дарослых дачок і чацвярых прыёмных дзяцей. З першым мужам, бацькам маіх дачок, я пра жыла 28 гадоў, пасля чаго са згоды дзяцей развяслася з ім, бо ў сямейным жыцці ад самага пачатку ён практычна не браў удзелу. Але лёс расправіўся так, што на сваім шляху сустрэла шудоўнага чалавека, які ўліўся ў нашу сям'ю, нібыта і заўсёды быў з намі.

На той момант мае дзеці былі ўжо дарослыя. І мы нежкі сталі заўважаць, што дома ў нас стала надта цяжа пасля таго, як старэйшая дачка са сваёй дзіцяці паехала ад нас у сваю кватэру. Таму вырашылі ўзяць дзіця з дзіцячага дома. Так у нашай сям'і з'явіўся Ілюша, добры 3-гадовы хлопчык. Праз паўтара года мы ўзялі Дашу, потым яшчэ праз год — сястры і брата Віку і Алішу.

Любімайцай усёй сям'і стала ў нас Даша. Спачатку яна была нервовым, хваравітым дзіцем, абсалютна не адаптаваным да сямейнага жыцця. Яна не ведала значэння слоў «дом», «тата», «маці», хоць да прытулку жыла ў сям'і. Сям'я была пітушчай да такой ступені, што яны нават забывалі, што ў іх ёсць дзіця. Забіралі Дашу ад бацькоў у стане крайняга фізічнага і нервовага зніжэння.

Патячлівы жыццэдзілі, і вось ужо чатыры гады Дашанка жыве ў нас. Нашы любіць і клопат зрабілі з дзяцінкі жыццерадаснае, здаровае дзіця. З Ілюшам яны адразу знайшлі агульную мову. Яны настолькі прывязаны адно да аднаго і адчуваюць адно аднаго, што нават робяць некаторыя справы амаль што сінхронна. Са старэйшымі яна таксама парадзілася ўсім сваім сардэчкам.

І жылі б мы, які заўсёды, але вось бяда: праз 4 гады, які жыве ў нас Даша, аб'явілася яе маці і патрабуе аднаўлення сваіх бацькоўскіх правоў. За гэты час (апошні год) яна з Дашай сустрэлася чатыры разы (аднойчы ў школе і тры разы ў нашай сям'і). І усё было б добра, але справа ў тым, што ні я, ні педагогі, якія прысутнічалі пры сустрэчы, не заўважылі ў маці любові да дзіцяці. Усе довады ў маці зводзяцца да таго, што шмат грошай вылічыўся.

Сама Даша ўспрымае маці як чужую цётку, і проста не разумее, чаму кажучы, што яна — яе маці. Мы імкнёмся растлумачыць Дашы, што маці доўга хварэла, а цяпер вылечылася і хоча забраць яе да сябе, таму што любіць яе. Пасля такіх разоў Даша замыкаецца ў сабе.

ЗАКОН І ПАРАДОК

Менавіта так можна каротка апісаць пазіцыю Слаўгарадскага раёнага аддзела адукацыі і кіраўніцтва Васкавіцкай школы, дзе вучыцца Даша.

Начальнік аддзела адукацыі Аляксандр АУЧЫНІКАУ ведае пра сітуацыю «Мацюшава-Банькоўскай» і спакойна, па-мужчынску робіць высновы:

— Мы працуем над працэсам аднаўлення бацькоўскіх правоў. Перашоў для гэтага няма. Але пакаркаць гэты працэс было б глупствам, а тармазіць — справялі бессэнсоўнай. Таму што ёсць біялагічная маці, якая хоча забраць дачку, і гэта законнае жаданне. Мы яе падтрымліваем і, са свайго боку, арганізуем сустрэчы ў прысутнасці педагогаў і псіхологаў, глядзім за рэакцыяй, даём парадзі, робім характарысты. Хоць у нас, вядома, ёсць пэўныя суб'ектыўныя перавагі: баіма паўтарэння, бо алкагалізм жа, па сутнасці, — хвароба невылечная.

— Закон дыктуе нам, што рабіць, — падобную пазіцыю займае і дырэктар школы Васіль РЫЖКОУ. — Прыёмную сям'ю мы ведаем добра і яны прыйстойныя людзі. Пра тую ж сям'ю чулі, што не п'юць і жыллё прывялі ў парадок. А што будзе далей? Хто ведае.

Усё гэтаў крохкім канструкцыю трымае на сваіх плячах метадыст пра абарону правоў дзіцяці Слаўгарадскага раённага аддзела адукацыі Лілія КАЗАРЫЗ. Яна доразвучліва, але пільна назірае за сітуацыяй і, калі патрабуецца, тактоўна ўмешваецца.

— Маё меркаванне такое: павінна быць ініцыятыва маці, калі яна хоча аднавіць бацькоўскія правы і забраць дачку. Трэба сустрэцца з тэлефанаваць часцей. Каб дзяцінчына прывыччалася хоць бы да голасы і да таго, што яна цікавіцца яе жыццём. Тады наладзіцца кантакт, але для гэтага патрэбна даць, і пупавіна. Але ў кроўці не ўсё так гладка.

— Даша добра ідзе на кантакт, яна адрытвая дзяцінчына, але калі пачынае казаць пра родную маці — яна сапраўды замыкаецца, — па-

Ліст у рэдакцыю

Было ўжо адно пасяджэнне суда. У аднаўленні бацькоўскіх правоў Дашынай маці адмоўлена (у дачыненні Дашы — адмоўлена, суд вярнуў жанчыне толькі старэйшую дачку Крысціну. — Аўт.). Але хутка будзе і другое пасяджэнне, і я вельмі баюся, што на гэты раз суд забярэ ў нас Дашу, бо закон на баку біялагічных бацькоў. А мне вельмі страшна, бо Даша — гэта маё дзіця, у яе ёсць сям'я — любімая сям'я, якая любіць яе. І акрамя мяне, у яе няма маці, як няма таты, акрамя майго мужа (гэта так Даша ўспрымае). З прытулкаў і дзіцячых дамоў няхай забіраюць дзяцей, але літаральна выдзіраюць з сям'і дзіця, я лічу, нельга. Ідзе гарантыя, што маці зноў не запе? Так, яна ўжо два гады не п'е, але што будзе праз тры гады, калі трэма кватэраўна скончыцца?

Мы, прыёмныя бацькі, часта сустракаемся на семінарах, дзе абмяркоўваем нашы праблемы. І адна з самых галоўных праблем — адцаць дзіця, калі ты ўжо ўсім сэрцам прыкпеў да яго. Калі дзіця само хоча ў біялагічную сям'ю — мы толькі рады такому ўз'яднанню. Але ў нашым выпадку ні маці, ні Даша яшчэ не гатовы для такога кроку. Калі мы страцім дзяцінчыну — то гэта будзе трагедыя для ўсёй сям'і, і ў першую чаргу для Дашы.

Я імкнуся растлумачыць Дашынай маці, як трэба шукаць з дзяцінчынай агульную мову: што яна любіць ласку, што яе трэба гладзіць па галовуці, браць на калені. На што маці адказала: «Ну, вы так можаце, а я так не магу». І вось зараз я ў такім адчы...

Я не ведаю, чым вы мне дапамажаце, і ці дапамажаце ўвогуле (закон ёсць закон). Але так хочацца, каб нехта паўстаў на абарону прыёмных сям'яў. Нам кажучы на семінарах: маўляў, не прывязвайцеся да прыёмных дзяцей, гэтая ваша праца — проста праца. Але навошта тады браць дзіця ў сям'ю, калі да яго ставіцца як да балванкі, якую трэба пралуціць праз такарны станок? А можа быць, у гэтым законе трэба зрабіць папраўку, што калі дзіцяці лепш у прыёмнай сям'і, то трэба яго там і пакінуць?

Так, у 10 гадоў у Дашы спыталі б згоды на пераезд да маці, але ёй толькі 8 гадоў. Вельмі хацелася б ведаць меркаванне спецыялістаў, прыёмных бацькоў, простых людзей. Я вельмі хвалюся.

Калі ласка, дапамажыце. Я вельмі хачу, каб Даша была шчасліва. Калі яна сама пацягнуцца да маці альбо маці ўспрыме яе з любоўю, я адпущу яе і бласлаўлю. Але цяпер...

Дзякуй, што прачыталі мой ліст. З павагай — А.Д. МАЦЮШАВА.

насамрэн нічо не ведае, што будзе заўтра.

Алена Сімакова, якая валодае сітуацыяй з аховой правоў дзіцяці, у маштабе Магілёўскага вобласці, гаворыць, што слаўгарадская сітуацыя — далёка не першая, і на жаль, не апошняя.

— Часта ўзінаюць праблемы, калі дзіцяці даводзіцца забіраць з прыёмных сям'яў. Таму што прывязваюцца адно да аднаго дзеці і дарослыя. Вядома ж, маці вучаць: дзіце — не ваша, трэба быць гатовым адцаць. Але зразумела, што мы — людзі, а не роботы.

Так, сёння міжволі падаецца, што прыёмная сям'я можа даць Дашы больш, чым яе родная маці, якая толькі нядаўна вярнулася да нармальнага жыцця. Але ў яе павінна быць права на памылку і шацн вярнуць сваё дзіця. Ці не так?

Аднак здараецца, што і не так. Аднаўленне ў бацькоўскіх правах адказнае працэсам далёка не адначасным, тым больш што ў ім замешаны не толькі пацуюці, але і грошы. Часам кіраўнікі інтэрнату задаюць цалкам абурэннаватыя пытанні: чаму маці дзіцяці, якую дагэтуль зусім не бачылі ў інтэрнаце, цяпер спрабуе забраць яго?

— А ёсць такія выпадкі, калі біялагічныя бацькі забіраюць малодшых, а падлеткі катэгорычна адмаўляюцца вяртацца, — расказвае Алена Сімакова. — І суды змянілі сваё стаўленне да праблемы: разбіраюцца ўважліва, вычуваюць усё дэталі. Такая ж размова будзе і па Дашы. Не трэба панікаваць: дзе б ні жыла ўрэшце дзяцінчына, усё будзе добра.

Пакуль няма нармальнага адносінаў паміж Дашай і яе маці, дзяцінчына застаецца ў прыёмнай сям'і — гэта сённяшняе вынік. Але Аляксандра Мацюшава усё роўна хвалюецца:

— Трэба нешта ў законе мяняць. Не ведаю, якім чынам. Але каб дзіця не было разамінай манетай. Каб не пакуталі малыя дзеці.

А як удавае вы? Дзве маці — гэта добра альбо ўсё ж такі не? Ілона ІВАНОВА.

Слаўгарадскі раён.

«НЕ ПАЕДЗЕШ У САБЕТ — НЕ БУДЗЕШ МАІМ МІЛЫМ...»

АСАБЛІВАСЦІ РУЧНІКОЎ КЛІМАЙШЧЫНЫ

Ручнік — выраб глыбока сімвалічны, шматзначны. Створаны па законах мастацтва, ён не толькі ўпрыгожвае паўсэдзённыя побыт, але і з'яўляецца сімвалічным напамінам аб нбчых сувязях, якія злучаюць кожнага чалавека з Богам, яго родам, продкамі. Можна смела гаварыць, што ўзоры вышытых ручнікоў — гэта зашыфраваная аповесць аб жыцці народа, прыродзе, людзях.

Ручнікі выкарыстоўваюць у разнастайных абрадах у многіх рэгіёнах Беларусі. Імі прыбіраюць чырвоны кут хаты, бажніцы, дзвярныя і аконныя праёмы, а таксама ўпрыгожваюць сцены.

Асаблівая роля належыць ручніку ў вясельным абрадзе. Не менш кі сорах іх трэба было назасціць нявесце да вяселля. Паводле павер'яў, вышыўка на іх павінна была засцерагаць малых ад посты, сурокуў.

Таксама ручнік з'яўляўся элементом радзільных, хрысцільных і пахавальных абрадаў.

У вышыўцы ручнікоў увабляліся старажытныя народныя вобразы і сімвалы, зраўняўчыя якія сучаснаму чалавеку складана. Сустрэкаюцца раслінныя арнаменты, выявы фігур чалавека, жывёл, але самым раннім узорам у вышыўцы лічыцца геаметрычны. Яго матывы калісьці мелі пэўнае сонсавае значэнне, а галоўнымі былі ромб, круг, лініі, рэзеткі. Прычым узоры, вышытыя на ручніку, служылі абярэгам для чалавека.

У фондах Клімавіцкага раённага краязнаўчага музея захоўваюцца

больш як 60 арнаментаваных ручнікоў. Яны адлюстроўваюць як агульны характар гэтага віды мастацтва, так і спеваасаблівыя рысы развіцця мясцовай культуры. Лепшыя прыклады вышытых ручнікоў дамаструюць мастацкі густ, высокі выканальніцкі ўзровень майстэрскі-вышы-вальшчык. Традыцыйныя ўзоры з'роблены чырвонымі і чорнымі ніткамі, чым дасягаецца ўражачнае урачыстасці і прыбранасці.

Вышыўкі можна падзіліць не толькі па стылістычным асаблівасцях, колкі па іх вылучэнным змесце. У круг звыклых матываў народнай вышыўкі ўваходзілі выявы птушак, чалавека, жывёл, разнастайныя раслінныя і геаметрычныя арнаменты, надлісы, сюжэтныя карцінкі.

На Клімаўшчыне былі распаўсюджаныя ручнікі з вышытымі імёнамі і прозвішчамі, добразвучлівымі пажаданнямі і зваротамі. Неад'ёмнай іх часткай з'яўляецца спалучэнне надпісу з колерамі або вінградным лісцем, хвалепадобнымі галінкамі з бутонамі руж. Не абыходзілася і без выявы птушак на кітвенчых раслінках, вяселінадыстаў. Сярод вышытых узораў можна працягчы папавучальныя надлісы: «Не так жыві, як хочацца. А так жыві, як бог загадае». «А падарыць была ахвота. Хоць была цяжка мая работа». «Веру ў аднаго бога» або пажаданні «Добрай раныці выам». «Віншую я вас з добрай раныці і з святчэннем». На адным ручніку ёсць ініцыялы «Т. А. Ф.», на іншым — «М. Б. Т.». Магчыма, гэта імя, прозвішча і імя па бацьку вышытавыльшычы або таго чалавека, каму магла быць падарана работа. Менавіта такія матывы вышышчанага ручніку з надлісамі ў нашым рэгіёне сустракаюцца ў адзінакх асобінках.

Вышыты ручнік абавязкова ўпрыгожваўся карункамі, звязанымі кроўчком. Такому звязанню ўласцівыя геаметрычныя і кветкавыя арнамент. Ёсць на карунках фігуркі птушак і іншыя выявы — у залежнасці ад фантазіі народных умельцаў. Звычайна карункі мелі злучаць канчатка. У агульным кампазіцыю вышытых ручнікоў магла ўключалца і карункавая устаўка.

Ручнікі з калекцыі Клімавіцкага раённага краязнаўчага музея ўяўляюць сабой каштоўную нацыянальна-спадчыну і нясуць багатую інфармацыю аб сваім часе. Таму супрацоўнікі музея вышучаюць гэтыя вышыўкі. Самабытнасць іх настолькі відавочная, што пазнаць іх можна без асаблівых цяжкасцяў па знешнім прыкметам. Тым не менш, падарна да маленчых ручнікоў, якія цякуюць у адно рэчышча, усё яны ствараюць нацыянальны стыль беларускай вышыўкі, які адрознівае яе ад аналагічных творчасці іншых краін і народаў.

Алеся МАРТЫНЕНКА, навуковы супрацоўнік Клімавіцкага краязнаўчага музея.

У БЫХАВЕ ДАЛІ ПРАЦУ ШВАЧКАМ

ААТ «Магатэкс» адкрыла ў рабным цэнтры новую вытворчасць. Кіраўніцтва прадпрыемства робіць акцят на Год прадпрымальнасці ў Беларусі.

— Мы хачелі б прадставіць «Магатэкс» у якасці інавацыйнай і прадпрымальнай кампаніі, якая не выжывае, а развіваецца ў няпростае для ўсяго свету часны і паказвае добрыя вынікі ў рэальным сектары эканомікі, — такая выснова генеральнага дырэктара ААТ Віктара МАЦІВЕЦІВА.

Новая швачная вытворчасць, размешаная ў рабным Доме быту, дала Быхаву амаль чатыры дзясяткі новых працоўных месцаў. Работнікі гавораць, што для іх ціпер галоўнае — добры заробак, сацыяльныя гарантыі і нармальныя ўмовы працы.

Перажаная частка прадукцыі ААТ «Магатэкс» рэалізоўваецца ў выглядзе тканін, але ўсё ж будучыя даходы на магілёўскім прадпрыемстве звязваюць менавіта з пашырэннем швачнай вытворчасці

Ордэр на кватэру і аўтобус пасля змены

Працаўніца камбіната Святлана Максімум прыйшла з самай для яе важнай праблемай. Святлана Аляксееўна жыве ў двухпалкавым доме, тэрмін службы якога даўно скончыўся. Ад жыццёва свай век жыллё ўключана ў гарадскія праграмы па замене яго на новае. Але намеры, абяцанні цягнуліся доўгія гады, а людзі заставаліся ў сваіх старых кватэрах, якія, па сутнасці, непригодны для пражывання. Святлана Максімум хадзіла на прыёмы да гарадскога, абласнога кіраўніцтва, атрымлівала адказы ад мясцовай улады на свае заплыты. Сутнасць адказу ў асноўным зводзілася да таго, што будзе праведзены аўкцыён па продажы зямельнага ўчастка, на якім стаіць стары дом, і новы ўласнік перад тым, як узводзіць новы будынак, забяспечыць кватэрамі былых жылцоў. Апошні ліст, які атрымала жанчына з гаражыканкама, змяшчаў павадленне, што прызначаны на канкрэтны дзень аўкцыён не адбыўся, бо не знайшлось ахвотных у ім удзельнічаць. Як сказала сама заяўніца, у яе з'явіліся апазенні, што пытанне ніколі не будзе вырашана. Таму і записалася на прыём.

Старшыня Брэсцкага гаражыканкама Аляксандр Пальшыноў, які вывучаў праблему загадзя запісаных, павадаў Святлана Максімум, што рашэнне гаражыканкама яе самі выдзелена двухпалкавая кватэра ў Паўночным мікрараёне, так

сама назваў вуліцу, дом і нумар кватэры. Дом здаецца літаральна праз месяц-другі. Пакуль жанчына ўсведамляла пачатае (ад радасці яна ледзь спраўлялася з эмоцыямі), мэр даваў вельмі важную інфармацыю. За метры, якія крыху перавышаюць плошчу былой кватэры, даплачваюць гаспадары не дзевяццацца, жыллё выдзяляецца ва ўласнасць без усялякіх трат на прыватызацыю. І ўжо праз некалькі дзён яна зможа забраць ордэр у адпаведным адзеле гаражыканкама.

Было відаць, што для працаўніц камбіната гэта навіна стала нечаканай. Яна выглядала шчаслівай і разгубленай, нібы героі перадачы «Чакмай мяне», калі ім раптам прад'яўляюць даўно чаканага роднага ці блізкага чалавека. Быў задаровены такім паваротам у справе і Дзяржсакратар, што веў прыём. Спраўду, мей месца вельмі радкі выпадкі на падобных мерапрыемствах.

Другая працаўніца камбіната ўзяла праблему, актуальную не толькі для сябе, але і многіх сваіх таварышаў па працы. Вера Мікалаеўна жыве ў мікрараёне Рэчыца. Гэты мікрааён аддзелены і ад цэнтра, і ад вуліцы Янкі Купалы, на якой знаходзіцца панчошны камбінат. І калі ў 23.00 вяртацца змена заканчваецца, то людзям вельмі складана даражыцца дадому. Мэр тым часам маліўваю схему руху гарадскіх аўтобусаў, паказваю як можна дабрацца з перасадкай: спачатку 4-м тралей-

бусам, потым 9-м аўтобусам. Але ж добра пра тое разважаць у кабінце, калі за акном плюс 25. «А зімой, у мороз, — гаворыць жанчына, — на прыпынку МОПРа той дзевятый аўтобус даводзіцца чакаць па 45 мінут, у адпаведнасці з графікам, ён ідзе ў 23.55». У яе ёсць свае прапановы аб тым, як прадоўжыць маршруты аўтобусаў №37 і 19 і тым самым аблегчыць жыццё жыхароў мікрараёна Рэчыца. Старшыня гаражыканкама мае свай погляд на праблему. Хутка ў Брэсце мае распачытацца ўзвядзенне заходняга абходу вакол абласнога цэнтра. Новыя дарога і мост здымчюць шмат транспартных праблем, у тым ліку заторы. А пакуль трэба пацярпець. Пару гадоў.

І ўсё ж Леанід Мальбуцаў настаяў на тым, каб графіку руху аўтобусаў і іх маршруты былі ўдакладнены, толькі з адной мэтай — каб людзям лягчэй было дабірацца з працы. Бо, пакуль павялічы той заходні абход, некаторыя з працаўнікоў пойдуць на пенсію, а ездзіць ім трэба цяпер і кожны дзень.

На прыёме да Дзяржсакратара Савета Бяспэкі прыйшоў вострым чалавек. І шацёра з іх шукалі парадзі і падтрымкі па жыллёвых пытаннях. Некаторыя атрымалі адказы адразу, які самай першая наведніца. Астатнім дашлюць лісты палябаванага вывучэння ўзнятых пытанняў.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Алона ДЗЕВОЙНА (8 017) 287 19 68

Хочаце — верце...

21 мая — чарговы канец свету?

Многіх турбуе дата 21 снежня 2012 года, якой заканчваецца календар старажытных маяя — на думку прыяцільнах тэорыі індзейскага працоўтца Апакаліпсісу — час існавання чалавецтва на Зямлі. Мяркуючы па ўсім, спрэчка вакол такога развіцця падзей не сціхнець да самага «моманту Х», аднак вядомы прапаведнік з Каліфорніі Гаральд Кэмпінг не стаў чакаць снежня 2012 года. Ён заявіў, што канец свету надарыцца 21 мая гэтага года!

Дакладней і гэта будзе другое прышсцё Хрыста на Зямлю. Па прагнозах прапаведніка, у гэты дзень каля 18.00 два працэнты насельніцтва нашай планеты ўзіснуць на небсе, а ўсе астатнія будуць накіраваны непасрэдна ў пекла.

На думку Гаральда Кэмпінга, апошнія падзеі, якія адбыліся на Зямлі (такія як землетрусы ў Японіі, Новай Зеландыі і на Гаіці), з'яўляюцца прадвеснікамі надыходзячага Суднага дня.

Прапаведнік сцвярджае, што за 70 гадоў вывучэння Бібліі распрацаваў сістэму, якая выкарыстоўвае матэматыку для інтэрпрэтацыі зашыфраваных у ёй прароцтваў. Паводле яго слоў, канец свету надарыцца 21 мая, таму што гэта будзе 722500 дзён з 1 красавіка 33 года нашай эры, калі, як ён мяркуе, будзе распяты Хрыстос. Лічба 722500 вяртае, паколькі дзясятаеціх шляхам двойнаго памнажэння трох связчэнных лічбаў — 5, 10 і 17 — адна на адну.

Паведмляецца, што fpm.net-news.ru, што Кэмпінг ужо не ўпершыню прадрэкае другое прышсцё. Так, 6 верасня 1994 года сотні яго слухачоў сабраліся ў залі ў Аламеда (Каліфорнія) у дарэмным чаканні прышсця Хрыста.

Увогуле, па ўсёй тэрыторыі ЗША звыш 2 тысяч рэкламных плакатаў упрыгожаныя слоганамі Гаральда Кэмпінга, сярод якіх «Трубі трывогу, папярэджвай людзей!».

Падрыхтавала ІНГА МІДАЛЕВА.

ПРА ДАСЯГНЕННІ І ПРА ПАРУШЭННІ...

Дзяржкантрёл Мінскай вобласці па сельскай гаспадарцы і аграпрамысловай прамысловасці

Шлях да пачатку вясняной калегіі Камітэта дзяржаўнага кантрёлу Мінскай вобласці, якая з'яўдзецца службовых асоб Мінскага аблвыканкама і Пухавіцкага райвыканкама адбылася ў Мар'інай Горцы, старшыня Пухавіцкага райвыканкама Фёдар КАРАПЕНЯ заўважыў журналістам, што разам з недаходамі, якія цалкам справядліва вызначылі кантрёлёры, раён мае станоўчую дынаміку развіцця.

— За 5 апошніх гадоў мы амаль у восем разоў павялічылі аб'ём інвестыцый, асвоена 1,6 трлн рублёў, — удакладніў кіраўнік раёна. — Стварылі ў тры разы больш малых прадпрыемстваў. Усяго за 2008—2010 гады створана каля 350 малых прадпрыемстваў, больш за 2 тысячы новых працоўных месцаў. Аб'ём экспарту павялічылі больш чым у тры разы. А павелічэнне аб'ёму імпарту абумоўлена будаўніцтвам новых заводаў, гэта значыць, што дадзены імпорт з'яўляецца інвестыцыйным. Даходная частка бюджэту раёна за кошт суб'ектаў малага прадпрыемліцтва забяспечана летась на ўзроўні 35 працэнтаў. Бюджэт у 2006 годзе быў 54 млрд рублёў, сёння — 146 млрд — паднялі амаль у тры разы. Беспрацоўе было 1,68 працэнта, сёння — 0,8 працэнта... Гэта сведчыць, што раён развіваецца. У 2010 годзе Мар'іна Горка заняла прызовае месца на рэспубліканскім конкурсе па добраўпарадкаванні. Разам з тым, ёсць адмоўныя моманты і ёсць асобныя кіраўнікі, якія не спраўляюцца са сваімі заданымі. Будзем працаваць і наводзіць парадка.

Старшыня Камітэта дзяржкантрёлу Мінскай вобласці Уладзіслаў ЦЫДЗІК пагадзіўся, што ў прамысловасці раёна ёсць істотныя зрухі да лепшага. Разам з тым, праблемы ў аграрным сектары ідэаўчыны. За мінулы год шэраг сацы-

яльных пратнозных паказчыкаў па сельскай гаспадарцы не быў выкананы, а гэта — недальчаныя крыніцы грошы. У сёняшняй эканамічнай сітуацыі цэна на харчаванне маюць глаўное значэнне, падкрэсліў кіраўнік кантрёльнага ведамства вобласці. Апошнія гады на Пухавіцкім скарачаюцца аб'ёмы вытворчасці малака, працэнт яго таварнасці ўвесь час невысокі, у мясной вытворчасці — недаравальна малая прывагі і паджэк. Не рэгулююцца закуп малака і маладняка КРЖ у насельніцтва. Недахопы ў раслінаводстве таксама навідавоку: не вытрымліваецца севазарот, многія палі дрэнна апрацаваны, маюцца выпадкі забаставы прсыядзібных участкаў хмызняком.

— Усё гэта сведчыць пра тое, што некаторыя адказныя асобы нядобрасумленна выконваюць свае абавязкі, — заўважыў Уладзіслаў Цыдзік. — І гэта тычыцца не толькі сельскай гаспадаркі. У будаўніцтве завышаюцца выдаткі, рамонт балёнчык праведзены няякасна, па некаторых дарогах немагчыма праехаць, у сельскіх крамах прадаюцца патрэманаваныя прадукты. У фінансавай сферы беспадстаўна даравалася пазыкі, долі дзяржавы ва ўласнасці нядобрасумленных пазычальнікаў пры гэтым павялічыліся не адразу. З 34 трыццаці працаздольнага насельніцтва ў эканоміцы раёна ўдзельнічаюць толькі 27 тысяч — гэта значыць, што ацымальныя ўмовы для працаўладкавання, адтрымкі ўласнага бізнесу створаны далёка не ўсёды.

У раёне недастаткова ўвага надаецца пытанню экспарту. За 2009 год імпорт перавысіў экспарт на 19 мільянаў долараў, а летась ужо на 35 мільянаў. Асабліва кртыку выклікала сацыяльная сфера. Напрыклад, у пасёлку Праудзіцкі ўзровень беспрацоўя перавышае сярэдні па вобласці. За 13 гадоў у раёне было створана толькі 14 жылёвых будаўнічых кааператываў, пры гэтым летась — ніводнага.

Пры гэтым і ва ўліку тых, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, і ў выданы зямель-

ныя участкі пад будаўніцтва жылля кантрёлёры знайшлі парашэнні.

У Пухавіцкім раёне не хапае ўрачоў, месцаў у лярнах, а дзіцячыя садкіма забяспечаны не ўсе дашкольнікі. — Не наладжаны кантрёл за мэтвамі і эфектыўным выкарыстаннем сродкаў выканкама і пас., сельскагаспадарчым, — рэзюмаваў вынікі праверкі начальнік упраўлення кантрёлю органаў выканачай улады і каардынацыі дзейнасці кантрэлюючых органаў Віктар ТРУШЫН. — У парашэнне заканадаўства ў даходы бюджэту не налічвалася ў поўным памеры аэрыяная плата ад здычы дзяржмаёмасці, добраахвотныя ўзносы, дабрачынная дапамога, даходы ад здычы металалому і іншага. Выкарыстанне пазабюджэтных рахункаў раённага ўрада Пухавіцкага раёна мела сістэмны характар. Усяго за 2008—2010 гады і студзень 2011 года на пазабюджэтных рахунках мясцовых органаў улады (г.зн. м.іа асноўнага бюджэту) паступіла каля 650 мільянаў рублёў, якія не адлюстраваліся ў даходнай частцы бюджэту раёна. Напрыклад, пазабюджэтных даходы ад аказання платных паслуг насельніцтву аддзелам ЗАГС на суму больш за 13 мільянаў не залічваліся ў бюджэт раёна і не планаваліся. Аналагічныя пытанні ўстаноўлены ва ўсіх сельскагаспадарчых.

На калегіі разглядаліся ішыя факты парашэння выкарыстання бюджэтных сродкаў, парашэння зямельнага, прыродаахоўнага, падактовага, фінансаванага заканадаўства, тэхнікі бласкі на працы, а таксама невыкананне шэрагу дрыжкіў кіраўніцтва краіны. Па выніках комплекснай праверкі прыцягнута да адказнасці каля 100 чалавек і з суб'екты гаспадарання. У бюджэт дадаткова налічана падакты і ішыя плацжкі больш за 750 мільянаў рублёў. Аднак глаўным вынікам праверкі, як падкрэсліў Уладзіслаў Цыдзік, павіна стаць праграма па ліквідацыі ўсіх парашэнняў і стварэнні ўмоў, пры якіх такая парашэнні будучь немагчымыя. **Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.**

Прыёмная кампанія-2011

АБІТУРЫЕНТАЎ СТАНОВІЦА МЕНШ...

...затое рэзка павышаюцца іх шанцы стаць студэнтамі

Папярэджанні пра тое, што ў найбліжэйшыя гады канкурэнцыя паміж ВНУ за свайго абітурыента сур'ёзна абвострыцца, гучалі ўжо некалькі гадоў таму. І, відаць па ўсім, прагнозы Міністэрства адукацыі пачынаюць спраўджацца. Па стане на раницу 19 мая для ўдзелу ў цэнтрылізаваным тэсціраванні зарэгістраваліся толькі крыху больш як 77 тысяч чалавек.

— У сярэднім за дзень па краіне рэгіструюцца каля 7 тысяч ахвотных паўдзельнічаюць у цэнтрылізаваных тэстах, — паведамаў на канрадзе адказных сакратораў прыёмных камісій ВНУ дырэктар Рэспубліканскага інстытута кантрёлю ведаў Мікалай ФЯСЬКОВ. — Апошні дзень рэгістрацыі, нагадаю, 1 чэрвеня. І калі такія тэмпы захаваюцца і далей, то мы зможам выйсці напрыканцы рэгістрацыі толькі на лічбу 140-150 тысяч чалавек, хоць два апошнія гады ў цэнтрылізаваным тэсціраванні бралі ўдзел больш як 170 тысяч фізічных асоб. А максімальны паказчык за ўсе гады правядзення ЦТ быў 194 тысячы удзельнікаў. Да таго ж трэба мець на ўвазе, што прыкладна 10 працэнтаў тых, хто зарэгістраваны на цэнтрылізаванае тэсціраванне, на іспыты ў чэрвені не з'яўляюцца. Пра гэта сведчаць нашы шматгадовыя назіранні. Да таго ж нават тэсціраванне ў рэзервовы дзень прапускаяецца ад 10 да 12 працэнтаў тых, хто змог пацвердзіць з дакументамі ў руках сваё права на здану тэста ў рэзервовы дзень. Мы не можам знайсці гэтай з'явы тлумачэння. Тым не менш лічы — рэч утарпая. Таму лічыцца самі, колькі абітурыентаў могуць прыйсці ў гэтым годзе ў прыёмныя камісіі ВНУ і сярэдні спецыяльных навучальных устаноў з сертыфікатамі цэнтрылізаванага тэсціравання...

Першы намеснік міністра адукацыі Аляксандр ЖУК паведамаў, што колькасць выпускнікоў агульнаадукацыйных школ скарацілася ў параўнанні з папярэднім годам на 12,7 тысячы чалавек і складае 75,5 тысячы аднаціццацікласнікаў. Таму выкананне заплаваных паказчыкаў прыёму на гэты год патрабуе ад ВНУ значных намаганняў. Усяго ў дзяржаўнай і прыватнай ВНУ заплаваная прыняць каля 105 тысяч чалавек, у тым ліку 57,2 тысячы чалавек — на дзённую (плюс 2,8 тысячы) і 48,1 тысячы — на завочную форму навучання.

На навучанне за кошт бюджэтных сродкаў заплаваная прыняць 32,9 тысячы чалавек, што на 1 тысячы менш за паказчык папярэдняга года: з іх на дзённую форму навучання 25 тысяч чалавек (мінус 800) і 7,9 тысячы чалавек — на завочную (мінус 200). У дзяржаўнай ВНУ заплаваная прыняць 91 тысячы чалавек, з іх на дзённую форму атрымання адукацыі — 51 тысячы і завочную — 40 тысяч.

План набору ў прыватныя ВНУ складае больш як 14 тысяч чалавек, з іх 6 тысяч чалавек будуць атрымліваць вышэйшую адукацыю на дзённай форме навучання.

— Калі ў мінулым годзе прыём на завочную форму навучання ў прыватныя ВНУ склаў да 70 працэнтаў ад агульных лічбаў, а ў некаторых ВНУ даходзіў нават да 90 працэнтаў, то сёлета на завочную форму навучання ў прыватныя ВНУ будуць прыняты не больш як 60 працэнтаў ад агульнай колькасці першакурснікаў. Больш за тое, Міністэрствам адукацыі пастаўлена заданая скараціць колькасць завочнікаў у прыватных ВНУ да 25 працэнтаў, што паступова і будзе рэалізавана, — падкрэсліў Аляксандр Жук. Аляксандр Жук дадаў: пры фарміраванні набору ўсім навучальным установам трэба ўлічваць тую акалічнасць, што ў бліжэйшай п'яцігодцы адбудзецца рэзкае скарачэнне колькасці выпускнікоў агульнаадукацыйных школ (на 40 працэнтаў). А ў 2015 годзе выпускнікоў будзе і ўвогуле толькі каля 55 тысяч.

Трэба дадаць, што ў апошнія гады колькасць маладых людзей, якія выказвалі жаданне здаваць на тэсціраванні беларускую мову, паступова скарачалася. І многія апасаліся, што пасля ўвядзення новых правілаў беларускай арфаграфіі мала хто ўвогуле адважыцца здаваць тэст па беларускай мове. Аднак такія ахвотныя ёсць: па стане на раницу 19 мая для ўдзелу ў тэсціраванні на беларускую мову зарэгістраваліся 29 259 чалавек, а здаваць тэст па рускай мове выказалі жаданне 47 534 абітурыенты. Арганізатары цэнтрылізаванага тэсціравання аб'яваюць, што, пакуль у нашай краіне дзейнічае пераходны перыяд, заданы з улікам новых арфаграфічных нормаў у тэсты па беларускай мове ўключана не будуць...

Надзея НІКАЛАЕВА.

Дзяўчынка захрасла на апоры для сушкі блізняў

Пра тое, што на даравой тэрыторыі жылга дома №16 па вуліцы Матусевіча ў сталіцы на апоры для сушкі блізняў захрасла дзяўчынка, у цэнтры апэратыўнага кіравання пры Мінскім гарадскім упраўленні МНС паведаміў мінак.

Да месца выкліку быў накіраваны аварыйна-выратавальны аўтамабіль Фрунзенскага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях, брыгада хуткай дапамогі. Праз пяць хвілін выратавальнікі былі на двары дома. Высветлілася, што дзяўчынка, вучаніца 3-га класа сярэдняй агульнаадукацыйнай школы №116, залезла на апору для сушкі блізняў і прабіла ікануючы мышчу правай нагі. Самастойна вызваліць нагу яна не змогла. Пры дапамозе ручнога гідралічнага і падручнага інструмента гэта зрабілі выратавальнікі. Пасля агляду брыгадай хуткай дапамогі дзіцё было дастаўлена ў 6-ю гарадскую клінічную бальніцу для абследавання.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Ні грошай, ні дакументаў

Беспрацоўны з в. Сіняўка (Клецкі раён) заявіў у міліцыю, што яго ашукала дрыжэктарка прыватнага прадпрыемства з Ляхавіцкага раёна, жыхарка в. Нача. Яна павялічала прадамыцкі атрамаць дакументаў вадзіцеля і ўзяла за гэта 300 долараў і 200 тысяч рублёў, але ні дакументаў, ні грошай пацярпелы не атрымаў. У выніку — крымінальная справа.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

УНП 200224506

ИЗВЕЩЕНИЕ

О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА С УСЛОВИЕМ ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ, ПРИНАДЛЕЖАЩИХ НА ПРАВО СОБСТВЕННОСТИ БРЕСТКОМУ РАЙОННОМУ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОМУ ОБЩЕСТВУ

Лот № 1: здание бани общей площадью — 87,1 м кв., расположено по адресу: Брестский р-н, Катин Бор. Начальная цена снижена на 50% — 15 000 000 руб., без НДС.

Лот № 2: здание грибоварни общей площадью — 29,6 м кв., расположено по адресу: Брестский р-н, Катин Бор. Начальная цена — 8 000 000 белорусских рублей, без НДС.

Размер задатка для участия в аукционе — 10% от начальной цены объекта.

Оба объекта продаются с условием организации в них центра белорусской культуры (занятие народным промыслом).

Прием заявлений заканчивается 27 мая 2011 г. в 09.00.

Аукцион состоится 27.05.2011 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Нефтяная, 10.

Организатор аукциона — Брестское районное потребительское общество.

Контактные телефоны: 8 (0162) 23 16 23; 8 (029) 722 48 06.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ на право заключения договоров аренды земельных участков по продаже земельных участков в частную собственность

№ лота	Местоположение земельного участка	Кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Назначение земельного участка	Срок аренды, лет	Характеристика расположенных на участке строений, инженерных коммуникаций	Начальная цена объекта, руб.	Сумма задатка, руб.	Сумма подлежащих возмещению затрат на оформление и регистрацию участка, руб.
1	Брестская обл., Каменецкий район, г. Высокое, ул. Социалистическая, 29	1240505000001001285	0,0150	Для строительства аптеки	10	Участок свободен от застройки	663 890	66 390	1 512 732 Кроме того, расходы по размещению извещения о проведении аукциона в СМИ
2	Брестская обл., Каменецкий район, дер. Рясна, ул. Социалистическая, 2/2	124087004101000026	0,0100	Для установки и обслуживания торгового павильона	5	Участок свободен от застройки. Ограничение: земля находится в санитарно-защитных полосах водоемов, код-4, площадь — 0,0068 га	4 560	460	91 000 Кроме того, расходы по размещению извещения о проведении аукциона в СМИ
3	Брестская обл., Каменецкий район, дер. Оберовщина, ул. Первомайская, 16/3	124087004601000020	0,0099	Для установки и обслуживания торгового павильона	5	Участок свободен от застройки. Ограничение: земля находится в охранных зонах магистральных трубопроводов, систем газоснабжения и других линейных инженерных сооружений, код-7, площадь — 0,0062 га	5 130	510	91 000 Кроме того, расходы по размещению извещения о проведении аукциона в СМИ
4	Брестская обл., Каменецкий район, дер. Дмитровичи, ул. Октябрьская, 45«а»	124082006101000178	0,2463	Для строительства и обслуживания жилого дома		Земельный участок с наличием инженерной и транспортной инфраструктуры. Ограничение в использовании на площади 0,0067 га в охранный зоне линии электропередачи напряжением 0,04 кВ	1 635 330	163 530	1 051 211 Кроме того, расходы по размещению извещения о проведении аукциона в СМИ
5	Брестская обл., Каменецкий район, дер. Маковище, 23	124082007601000021	0,1186	Для строительства и обслуживания жилого дома		Земельный участок с наличием транспортной инфраструктуры. На площади 0,0024 га имеются инженерные прав в использовании земель в охранный зоне линии электропередачи напряжением 0,4 кВ	644 280	64 430	1 228 415 Кроме того, расходы по размещению извещения о проведении аукциона в СМИ

1. Аукцион состоится 21.06.2011 г. в 14.30 в здании Каменецкого районного исполнительного комитета (зал заседаний) по адресу: г. Каменец Брестской обл., ул. Брестская, д. 9.

2. Для участия в аукционе граждане, индивидуальный предприниматель или юридическое лицо (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо) в установленном срок подает заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, а также заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка. Сумма задатка для участия в аукционе перечисляется в срок до 15.06.2011 г. на расчетный счет Каменецкого районного исполнительного комитета 3641370240068, ЦБУ № 115 филиала № 100 Брестского областного управления ОАО «АСБ Беларусбанк» МФО 150501246, УНП 200056317, ОКПО 04062400.

— легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное документальное юридическое статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

представителем иностранного гражданина — легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальные предприниматели и юридические лица, уполномоченные должностные лица юридических лиц представляют документ, удостоверяющий личность.

Для участия в аукционе по продаже земельных участков в частную собственность представляются: гражданином — копия документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования;

индивидуальным предпринимателем — копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;

представителем гражданина или индивидуального предпринимателя — нотариально удостоверенная доверенность;

представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь — доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридическое лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица

засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица.

При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц — документ, удостоверяющий личность.

3. Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельных участков для проведения аукциона:

3.1. на право заключения договоров аренды земельных участков:

- внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка;
- возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе государственной регистрацией в отношении создания земельного участка;
- заключение победителем аукциона с исполнительным комитетом договора аренды земельного участка и осуществление в двухмесячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок;
- получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения на проведение проектно-исследовательских работ и разработки строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий 1 (один) год;
- осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией;
- 3.2. по продаже земельных участков в частную собственность:
- внесение победителем аукциона платы за земельный участок;
- возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе государственной регистрацией в отношении создания земельного участка;

- осуществление победителем аукциона в двухмесячный срок после принятия решения исполнительного комитета о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок;

ЮНЕСКА і эксперты Снд прызнаюць унікальнасць беларускага фальклору: 100-працэнтная аўтэнтыка

Частуйцеся нашымі «Каравайчыкамі»!...

Фота Анатона КЛЕШЧУКА

ЦЭНТРЫ ЖЫЦЦА

Больш за 150 дэлегатаў сабраліся на II Форуме бібліятэкараў Беларусі

Ім ёсць што абмяркоўваць: прынята ўрадам на наступныя пяць гадоў праграма развіцця культурнай галіны прадулжавае поўную камп'ютарызацыю ўсіх бібліятэк у нашай краіне...

І гэта зусім не мары, таму што прадуманы крокі для ажыццяўлення такіх мэт. Пра гэта казаў міністр культуры Павел Латушка...

Форум пачаўся ў Мінску, але дзеля больш шырокай працы па секцыях яго ўдзельнікі пераехалі ў пансіянат у Лгойскім раёне.

За апошняга пяцігадоў у нашай краіне пачалі працаваць больш за 40 бібліятэк. Сёння ў Беларусі іх больш за 9 тысяч.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Юбілейнаму «базару» — быць!

Пачатак продажу білетаў на месяц раней, чым звычайна, рэалізавана білетаў праз Інтэрнет, значна больш сучаснага абсталявання на сцэне амфітэатра, у тым ліку і ў два разы больш светлага абсталявання...

— Афіцыйнае адкрыццё юбілейнага фестывалю адбудзецца 8 ліпеня, а зачынецца — 14-га ліпеня, — расказаў Радзівон Бас, кіраўнік дырэцыі міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску».

— Продаж білетаў праз Інтэрнет пачаўся ў пятніцу, 13-га. На сённяшні дзень рэалізавалі больш за 2,1 тысячы білетаў і каля 2,2 тысячы забранаваны.

— Каб не стамляць людзей у чаргах па звычайнай папяровай білет, як было калісьці, па горадзе ў розных

месцах працуюць мабільныя касы. У выніку чаргаў няма, але гэта не значыць, што людзі менш цікавіцца фестывалем, — адзначае начальнік упраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама Уладзімір ЦЯРЭНЦЬБЕУ.

Сёлета «Горад майстроў» упершыню будзе працаваць і на пешаходнай вуліцы ў гістарычным цэнтры горада, а не толькі, як было раней, на беразе Заходняй Дзвіны на тэрыторыі цэнтры рамбэстаў.

Цікава, што, акрамя ўсяго, у фестывальным горадзе задулілі збудаванне «гістарычных падворакаў», на якім клуб гістарычнай рэканструкцыі пакажа сваё шоу.

Што тычыцца церапінскага праблем з курсам долара і ростам цен, гэта ўсё, безумоўна, нямае магло не адлюстравана на падрыхтоўцы да «базару».

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

СЕНДАЮ 3 ЛЮБОЎЮ

У Музеі гісторыі горада Мінска да 31 мая працуе выстава з прыватных збораў мінскіх калекцыянераў «Японскі фарфор XVII—пач. XX стст. у палацавым убранні».

Выстава сцiсла распавядае пра двухаб'ёмныя стасункі Мінска і Сэндаю, які пачаліся ў 1972 годзе...

Усе гэтыя прадметы некалі служылі ўпрыгажэннем для еўрапейскіх палацаў. Самі японцы, наогул, такім посудам не карысталіся, за выключэннем феадальнай вярхушкі (сэгуну і г. д.).

Праздніцы такога я не магла, таму што дагэтуль час ад нас узгадваюць тое спантаннае пачуццё здзіўлення ад дарканання да невядомай дагэтуль тэмы богака на зямлі.

«Н, карзны мінчук, таксама трапіў туды выпадкова. Але, магчыма, усе выліваюцца з дарагоца з намі па волі лёду ці таго, хто нас вядзе на жыццё, перасоўваючы ў

Сёння неагатычны касцёл у Гервятях выглядае яшчэ больш узнішчым — за гэтыя гады над ім папрацавалі: хоць сам будынак і не надта стары, не быў разбураны, але гадзі бралі сваё, і пакрысе яго аднаўляюць у першасным выглядзе...

НОЧЫ МУЗЕЯЎ ПРАЦЯГВАЮЦА:

ПАДAROЖКА Ў СЯРЭДНЯВЕЧЧА І СПЕКТАКЛ НА РУІНАХ БЕЛАГА ПАЛАЦА

У Камянецкай вежы Ноч музеяў пройдзе сёлета ўпершыню. Імпраза пад назвай «Падарожжа ў сярэднявечча» прызначана на 21 мая.

А музей абароны Брэсцкай крэпасці рашыў адзначыць вечарам агульнамузійную акцыю «Была вайна». На руінах Беллага палаца, дзе некалі быў падпісаны знамяцімі Брэсцкі мір, зборуцца навуковыя супрацоўнікі музея, сябры ваенна-гістарычнага клуба «Гарнізон», госці.

Яна СВЕТАВА.

ПАБАЧЫЦЬ — І ПАЛЮБІЦЬ

У Беларусі нават адзін архітэктурны аб'ект можа натхніць на ўсё жыццё

Як я гэта разумю: сама аднойчы патрапіла ў вёску Гервятяў выпадкова, што называецца, праездам. І вачам сваім не паверыла. Гатычны шпіль (61 метр), здавалася, ўпіраецца ў самае блізкае неба (ці трымае яго?), промні сонца лашчыць усё вонкавыя карункі-ўпрыгожванні храма, вытанчанасць ліній здалёк давала ўражанне, што гэта і не будынак зусім, а нібыта выыва сапраўднага боскага цуду, яго бласлаўленне прыгажосцю.

Сяньня неагатычны касцёл у Гервятях выглядае яшчэ больш узнішчым — за гэтыя гады над ім папрацавалі: хоць сам будынак і не надта стары, не быў разбураны, але гадзі бралі сваё, і пакрысе яго аднаўляюць у першасным выглядзе...

Праздніцы такога я не магла, таму што дагэтуль час ад нас узгадваюць тое спантаннае пачуццё здзіўлення ад дарканання да невядомай дагэтуль тэмы богака на зямлі.

«Н, карзны мінчук, таксама трапіў туды выпадкова. Але, магчыма, усе выліваюцца з дарагоца з намі па волі лёду ці таго, хто нас вядзе на жыццё, перасоўваючы ў

Фота: А. С. С. С.

тэктур, якая хвалюе. З таго часу Валерыі быў у Гервятях ужо не адзін раз. І цяпер праходзіць ужо не першая выстава яго прыватнага збору, а другая.

«Калі бачу, як касцёл мяняецца, то радуюся, таму што ён становіцца лепшым, чышчымся. Ставізна яго не псуе, гаворыць фотамастак. — Таму лепшае, чым я мог дапамагчы — уласным працамі.

«Калі я пабачыў касцёл першы раз, яны былі больш сонца, ды і ўвечер, зноў сонца. І калі наталіўся на сплунчэннем прыгажосці рукаворнай і прыроднай, такая шчыльна наступіла!.. Я адчуў, што ў гэтай прыгажосці ёсць некае чаканне і боскі клопат...»

Ларыса ЦІМОШЫК.

У Быхаве будзе эндрапарк

У раённым цэнтры закладаюць парк плошчай больш за 3 гектары. Гэтую працу робяць спецыялісты Быхавскага лягаса. Цяпер тэрыторыю ў раёне вуліцы Савецкай і чыгуначнага вакзала добраўрадавалі: там будзе расі каля 90 відаў дрэў і кустарнікаў.

Ілона ІВАНОВА.

План пераабразвання коммунальных унитарных прадпрыемстваў, існуючых у Гродзенскай вобласці, у адкрытыя акцыянерныя грамадства ў 2011–2013 гадах

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2011 год, 2012 год. Lists various enterprises and their status for the years 2011 and 2012.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2013 год. Lists various enterprises and their status for the year 2013.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2014 год. Lists various enterprises and their status for the year 2014.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2015 год. Lists various enterprises and their status for the year 2015.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2016 год. Lists various enterprises and their status for the year 2016.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2017 год. Lists various enterprises and their status for the year 2017.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2018 год. Lists various enterprises and their status for the year 2018.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2019 год. Lists various enterprises and their status for the year 2019.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2020 год. Lists various enterprises and their status for the year 2020.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2021 год. Lists various enterprises and their status for the year 2021.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2022 год. Lists various enterprises and their status for the year 2022.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2023 год. Lists various enterprises and their status for the year 2023.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2024 год. Lists various enterprises and their status for the year 2024.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2025 год. Lists various enterprises and their status for the year 2025.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2026 год. Lists various enterprises and their status for the year 2026.

Table with 2 columns: Наименование унитарного предприятия 2027 год. Lists various enterprises and their status for the year 2027.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКАРАЦИЯ ОБЪЕКТА ДОЛЕВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА 14-16-этажный жилой дом типовых потребительских качеств № 26 (по генплану) со встроенно-пристроенными объектами обслуживания в микрорайоне Каменная горка-5

Информация о застройщике: ЗАО «СОО «Восточная строительная компания»... Информация о застройщике: ЗАО «СОО «Восточная строительная компания»... Информация о застройщике: ЗАО «СОО «Восточная строительная компания»...

ОАО «ТРЕСТ БЕЛСТРОМРЕМОНТ» сообщает о проведении внеочередного собрания акционеров, которое состоится 06 июня 2011 года в 12.00 в административном здании по адресу: г. Минск, ул. Янки Мавра, 51.

Регистрация акционеров (их представителей) начинается с 10.00. ПОВЕСТКА ДНЯ: 9. О внесении изменений в Устав общества. УНП 100135597

РАДДАР

...ВАДЗІЦЕЛІ, КАЛІ ВЫ УБАЧЫЛІ ПАДЛЕТКА ЦІ ГРУПУ ДЗЯЕЦІ, ЯКІЯ НАБЛІЖАЮЦА ДА ПЕШАХОДНАГА ПЕРАХОДУ, ПЛАЎНА ЗНІЖАЙце ХУТКАСЦЬ І БУДЗЬце ГАТОВЫ ў ЛЮБЫ момант ЗАТАРМАЗІць. РАБІце ТОЕ Ж САМАЕ ПАБЛІЗУ ШКОЛ І ДЗІЯчых САДКОў, ПРЫПЫНКА ГРАМАДСКАГА ТРАНСПОРТУ

ВЫПУСК № 5 (21)

Спецпраект газеты «Звезда» і Дзяржаўнай аўтамабільнай інспекцыі МУС Рэспублікі Беларусь

Максім ПАДБЯРОЗКІН, намеснік начальніка УДАІ МУС Рэспублікі Беларусь: «Дзіцячы траўматызм — гэта наша агульная бяда, якую можна і неабходна прадухіліць...»

Дзіцячы дарожна-транспартны траўматызм заўжды быў на востры вяршыніцы задач Дзяржаўнай інспекцыі краіны. І гэта зразумела, бо што можа быць важнейшым за бяспеку на дарогах і дваравых тэрыторыях хлопчыкаў і дзяўчынак, якія па розных прычынах могуць стаць пацярпелымі ці, яшчэ горш, ахвярамі?

Што ж неабходна рабіць, каб трыгога за здароўе падлеткаў аказалася не больш чым бацькоўскай хваляваннем, а разнастайна статыстыка дарожнага траўматызму ў ДАІ зьявілася да мінімуму. Пра гэта і не толькі карэспандант «Звядзі» размаўляе з намеснікам начальніка Упраўлення ДАІ МУС Рэспублікі Беларусь, падпалкоўнікам міліцыі Максімам ПАДБЯРОЗКІНЫМ.

— Максім Міхайлавіч, згодзімся з тым, што сённяшняе жыццё вельмі рэальна, калі колькасць аўто на вуліцах і дварах штодня расце, не спрыяючы мінімізацыі ДТЗ з удзелам дзяцей?

— Зразумела, што не трэба быць вясёлым спецыялістам у вобласці закона верагоднасці, каб усвядоміць: імклівы рост транспартных сродкаў непазбежна цігне на сабой нагрузку на дарогі, работу інспектараў ДАІ, павялічвае працэнт нізкай культуры ваджання сярод многіх аўтамаматаў, выкрывае іншыя недахопы, якія ўключаюць у сябе бяспеку дарожнага руху.

— Значыць, усім нам трэба тэрмінова біць у званіцы, каб абараніць яго юных удзельнікаў ад розных непрыемнасцяў, якія могуць чакаць іх як каля пад'езда жылга дома, так і на праезнай частцы?

— Безумоўна, гэта так. Не ў якасці нейкага рэверансу скажу, што супрацоўнікі Дзяржаўнай інспекцыі краіны прыкладаюць максимум намаганняў, каб нашы дзеці адчулі сябе камфортна на тэрыторыях пешаходных пераходаў, побач з гульнявой пляцоўкай. Супрацоўнікі аітаі і прапаганды ДАІ рэгулярна праводзяць сустрэчы ў працоўных калектывах, школах, базах адпа-

чынку з растлумачальнай работай, мэтай якой — бяспека на дарогах сярод усіх катэгорыяў дарожнага руху. І без сумневу, асабліва ўвага дзецям. Як ні сумна адзначаць, але дзіцячы траўматызм — гэта наша агульная бяда. Гэта тычыцца і службы ДАІ, і вадзіцеляў, і бацькоў. Хацелася б больш значнай ролі ў прадукцыі дзіцячага дарожнага траўматызму органаў мясцовых выканаўчых улад, Міністэрства транспарту і камунікацый Беларусі і іншых дзяржаўных структур.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

Жаночы погляд НА КОНКУРС «АўТАЛЭДЗІ-2011» было ПАДАДЗЕНА БОЛЬШ ЗА 500 ЗАЯВАК

Маёр Наталія САХАРЧУК — начальнік аддзела прапаганды і агітацыі Брэсцкага абласнога Упраўлення ДАІ — працуе ў Дзяржаўнай інспекцыі п'яты год. Спачатку была інспектарам па прафілактыцы і прапагандзе батальёна патрульна-пастовай службы. Потым стварылі названы аддзел. Цяпер ён складаецца з трох прыгожых дзяўчат. Усе — Наталіі. За час работы аддзела прапаганды і агітацыі бяспекі руху ў рэгіёне набыла новае сучаснае навупаўненне. Цяпер і па досвед на Брэсцчын прыязджаюць з іншых рэгіёнаў.

— Так, бо характар чалавека, якім і абумоўлены паводзіны, фарміруюцца ў самым раннім узросце. Што закладае ў душу дзіцяці з юных гадоў, тое і будзе дамінаваць у яго свядомасці пазней, калі яно стане самастойным удзельнікам руху. Таму найпершым сваім абавязкам лям чалавек з дашкольнікамі і школьнікамі.

Нядаўна мы распрацавалі гульні «Знаткі правілаў дарожнага руху». Яна крыху нагадвае тэлешоу «Хто хчо стаць мільянерам?». Гульня добрая тым, што ў ёй могуць браць удзел адразу многа дзяцей — цэлая група альбо клас. Паступова адказваючы на пытанні, вылучаюцца лідары, якія даходзяць да больш складаных тэм і раздзяляюць гульні. Але над пытаннімі і заданнямі думаюць усе. Вядома, прадугледжаны прызы, узнагароды. Таму дзецям бывае вясела і цікава. І галоўнае, што ў памяці і свядомасці застаюцца правілы бяспечных паводін на дарозе.

Кожны раз для новай аўдыторыі стараемся прыдумаць нешта арыгінальнае. Літаральна зараз ідуць рэпетыцыі тэатралізаванай дзеі ў адной са школ-садукоў Брэста. Дзея, вядома, на правілах дарожнага руху. Але незвычайная яна тым, што пастаўлена на англійскай мове. Такім чынам, дзеці будуць паўтарыць і замежную мову, і правілы руху. Хутка гэтая тэатральная група вучыцца пачатковых класаў паедаць з канцэртамі ў іншыя школы абласнога цэнтру і рэгіёнаў.

— Мы і ад стандартных формаў работы не адмаўляемся, якімі бываюць, напрыклад, прафілактычныя гукаркі. Але найбольшы эффект маюць менавіта новыя падыходы да агульнага праблемы. Мы ўспілі ў гэтым не раз. Адна справа выступілі ў студэнцкай аўдыторыі, дзе сядзець сто чалавек пасля трох альбо чатырох пар, і зусім іншая — на дыскусіях, прычым прыпаднесці гэта ў відэаформе, яркай форме. Увясце ідзе дыскусатка, усё танцююць, вяселяцца, і мы — вядучыя — разам з імі. І вось у нейкі момант вядучы задае пытанне: «Вам вясела? А вы не думалі над тым, наколькі тонкая мяжа паміж жыццём і смерцю, наколькі лёгка страціць жыццё па неабачывнасці?». А на экране тым часам з'яўляецца сацыяльны ролік пра тое, да чаго прыводзіць залішняе хуткасць і кіраванне машынай пасля выпітга келіха. Пасля такіх кадраў звычайна наступіла цішыня. На дыскусатках мы практыкуем таксама розныя конкурсы, забавяліныя па тэме, якую ўмоўна можна назваць «Жыць па правілах».

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

— Іх шмат, і жыццё штодня падкідае новыя. Аднак засяродзіць увагу на самых элементарных. Навучыце сына ці дачку бяспечна катацца на велосіпедзе. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна. Памятайце, што да 14 гадоў дзіцяці на дарозе без суправаджэння дарослага рабіць няматэматычна.

— Якія парады можна лічыць найбольш карыснымі?

Узаемаразуменню на дарогах — быць!

Як толькі крыху цяпле, усе дарогі вядуць... за горад. Удыхнуць свежага паветра, пакаштаваць шашлыкі, пагаспадарнічаць на лецішчы выпраўляюцца ці не ўсе жыхары сталіцы. Адапчваюць, як вадзіцеля, ў прыстальным рэгіёне. Таму кожны ўік-энд подступы да горада запруджаныя. А значыць, пара гарачая і для ДАІ Міншчыны. Унікаем у спецыфіку іх работы з дапамогай начальніка Дзяржаўнай аўтамабільнай інспекцыі Мінскай вобласці Мікаіла КАРАТКЕВІЧА.

— Мікаіла Міхайлавіч, зараз, у перыяд аўтамабільнага буму, ці не кожная беларуская сям'я прыглядае сабе чатырохколага сібру. Прычым увагу зьвяртаюць ужо не толькі на надзейнасць вытворцы, але і на статыстыку ДТЗ — машыны якіх марак і нават колераў часцей трапляюць у здарэнні. Кажуць, нібыта чырвоныя «паўстайкі» самыя аварыйныя...

— Статыстыка вядзецца вельмі разнастайна. І па днях тыдня, і па часе сутак вядуцца такія аналізы. У Мінскай вобласці традыцыйна самым аварыйнымі з'яўляюцца субота і нядзеля. Гэта звязана з акумуляцыяй руху на нашых аўтамабільных дарогах з-за масавага выезду мінчан за межы горада. Пераважна большасць лецішчаў знаходзіцца якраз на Міншчыне: Мінскі, Дзяржынскі, Маладзечанскі, Гухавіцкі, Смалевіцкі, Чэрвеньскі, Уздзенскі, Валожынскі раёны — аж да Стаўбужскага. Ад гэтых нікуды не падаецца, і мы ўлічваем гэта ў сваёй рабоце. Статыстыка ДТЗ вядзецца таксама па ўзросце, гендары, асабліва ўзросту, адноснага ўзросту і колер машын. Дарчы, чырвоны, у адпаведнасці з нашай статыстыкай, наадварот, не з'яўляюцца аварыйна небяспечнымі. Мабыць, таму, што, прыкметны сам па сабе, ён прыцягвае увагу ўдзельнікаў дарожнага руху. А вось шыры, серабрысты металічныя фары могуць у дымцы злівацца з ландшафтам. Дарчы, калі кажаць пра ўзрост транспартных сродкаў, то мадэлі з яркай афарбоўкай больш бяспечныя і ў гэтым плане. Ярка жоўтыя, ярка-зялёныя, ярка-чырвоныя аўтамабілі вельмі прыкметныя, угончыякі з імі не рызыкуюць.

— А ўвогуле часта даводзіцца абласной Дзяржаўнай інспекцыі мець справу з такімі парэшаньнямі?

— Глядзіце, ці ёсць надпіс аб неабходнасці сертыфіката на гэты від прадукцыі і купляць флікер толькі пры яго наяўнасці.

— Не купляць рознакаляровыя флікеры. Сінія, зялёныя і чырвоныя, магчыма, падаюцца дзятчатам і дзецям, але ж карысці ад іх няма. Лепш за ўсё бачныя святлоадбівальныя элементы, якія маюць шыры, белы, металічны і лімонны колер.

— Так, я думаю, гэта быў бы дзесяціны годам, гэта быў бы механізм пакуль няма ў беларускім заканадаўстве. Тым часам, за студзеня — красавіку ў Мінскай вобласці затрымана больш за 2,4 тыс. чалавек, якія кіравалі транспартным сродкам у стане алкагольнага ап'янення. Да гэтага яшчэ трэба дадаць амаль 300 тых, хто быў затрыманым паўночна на працягу года. Яны будуць прыцягваюцца ў якасці крэдытаў у адпаведнасці з крэдытамі.

— Як вам падаеца, Мікаіла Міхайлавіч, ці варта ісці па шляху далейшага ўзмацнення адказнасці за п'яныя кіроўцы? Агульнік з некалькімі паранавымі па канфіскацыі ў іх аўтамабілі...

— Так, я думаю, гэта быў бы дзесяціны годам, гэта быў бы механізм пакуль няма ў беларускім заканадаўстве. Тым часам, за студзеня — красавіку ў Мінскай вобласці затрымана больш за 2,4 тыс. чалавек, якія кіравалі транспартным сродкам у стане алкагольнага ап'янення. Да гэтага яшчэ трэба дадаць амаль 300 тых, хто быў затрыманым паўночна на працягу года. Яны будуць прыцягваюцца ў якасці крэдытаў у адпаведнасці з крэдытамі.

— Як вам падаеца, Мікаіла Міхайлавіч, ці варта ісці па шляху далейшага ўзмацнення адказнасці за п'яныя кіроўцы? Агульнік з некалькімі паранавымі па канфіскацыі ў іх аўтамабілі...

— Так, я думаю, гэта быў бы дзесяціны годам, гэта быў бы механізм пакуль няма ў беларускім заканадаўстве. Тым часам, за студзеня — красавіку ў Мінскай вобласці затрымана больш за 2,4 тыс. чалавек, якія кіравалі транспартным сродкам у стане алкагольнага ап'янення. Да гэтага яшчэ трэба дадаць амаль 300 тых, хто быў затрыманым паўночна на працягу года. Яны будуць прыцягваюцца ў якасці крэдытаў у адпаведнасці з крэдытамі.

— Як вам падаеца, Мікаіла Міхайлавіч, ці варта ісці па шляху далейшага ўзмацнення адказнасці за п'яныя кіроўцы? Агульнік з некалькімі паранавымі па канфіскацыі ў іх аўтамабілі...

— Так, я думаю, гэта быў бы дзесяціны годам, гэта быў бы механізм пакуль няма ў беларускім заканадаўстве. Тым часам, за студзеня — красавіку ў Мінскай вобласці затрымана больш за 2,4 тыс. чалавек, якія кіравалі транспартным сродкам у стане алкагольнага ап'янення. Да гэтага яшчэ трэба дадаць амаль 300 тых, хто быў затрыманым паўночна на працягу года. Яны будуць прыцягваюцца ў якасці крэдытаў у адпаведнасці з крэдытамі.

— Так, я думаю, гэта быў бы дзесяціны годам, гэта быў бы механізм пакуль няма ў беларускім заканадаўстве. Тым часам, за студзеня — красавіку ў Мінскай вобласці затрымана больш за 2,4 тыс. чалавек, якія кіравалі транспартным сродкам у стане алкагольнага ап'янення. Да гэтага яшчэ трэба дадаць амаль 300 тых, хто быў затрыманым паўночна на працягу года. Яны будуць прыцягваюцца ў якасці крэдытаў у адпаведнасці з крэдытамі.

удзелам кіроўцаў скутараў — выдана ім пасведчання кіроўцы катэгорыі АМ. Калі ў грамадзяніна ўжо ёсць пасведчання кіроўцы любой катэгорыі, то ён можа адкрыць гэтую катэгорыю зноў жа на звычайным прыпынку. Калі ж грамадзянін ніколі не праходзіў навучанне і не мае пасведчання кіроўцы, але хоча кіраваць скутарам, яму давядзецца здаць тэарэтычны экзамен па правілах дарожнага руху. Справа ў тым, што існуе шмат прыкладаў дарожна-транспартных здарэнняў, якія адбываліся па прычыне элементарнага няведання правілаў дарожнага руху. Людзі не ведалі, які выгляд знак «Галоўнага дарога» ці «Рух без спынення забаронены», дзе абгон дазволены, а дзе забаронены. Такія моманты аказваюць істотны уплыў на бяспеку. І мы спадзяемся, што заданія новаўвядзены дазваляць яе ўзмацніць.

— Якія тэхнічныя навінкі супрацоўнікі ДАІ апошнім часам уззялі на ўважэнне?

— Цяпер Дзяржаўнай інспекцыяй укараняецца ўласная інвацыяная распрацоўка, якая дазволіць «вылічыць» парушэнні ў выглядзе вымярэнняў хуткасці з відэафіксацыяй і GPS-сувязі. Матэрыялы накіраваны на з'яўленне ў якасці аўтамабіляў з відэафіксацыяй і GPS-сувязі. Матэрыялы накіраваны на з'яўленне ў якасці аўтамабіляў з відэафіксацыяй і GPS-сувязі.

— Якія тэхнічныя навінкі супрацоўнікі ДАІ апошнім часам уззялі на ўважэнне?

— Цяпер Дзяржаўнай інспекцыяй укараняецца ўласная інвацыяная распрацоўка, якая дазволіць «вылічыць» парушэнні ў выглядзе вымярэнняў хуткасці з відэафіксацыяй і GPS-сувязі. Матэрыялы накіраваны на з'яўленне ў якасці аўтамабіляў з відэафіксацыяй і GPS-сувязі.

— Якія тэхнічныя навінкі супрацоўнікі ДАІ апошнім часам уззялі на ўважэнне?

— Цяпер Дзяржаўнай інспекцыяй укараняецца ўласная інвацыяная распрацоўка, якая дазволіць «вылічыць» парушэнні ў выглядзе вымярэнняў хуткасці з відэафіксацыяй і GPS-сувязі. Матэрыялы накіраваны на з'яўленне ў якасці аўтамабіляў з відэафіксацыяй і GPS-сувязі.

— Якія тэхнічныя навінкі супрацоўнікі ДАІ апошнім часам уззялі на ўважэнне?

— Цяпер Дзяржаўнай інспекцыяй укараняецца ўласная інвацыяная распрацоўка, якая дазволіць «вылічыць» парушэнні ў выглядзе вымярэнняў хуткасці з відэафіксацыяй і GPS-сувязі. Матэрыялы накіраваны на з'яўленне ў якасці аўтамабіляў з відэафіксацыяй і GPS-сувязі.

— Якія тэхнічныя навінкі супрацоўнікі ДАІ апошнім часам уззялі на ўважэнне?

— Цяпер Дзяржаўнай інспекцыяй укараняецца ўласная інвацыяная распрацоўка, якая дазволіць «вылічыць» парушэнні ў выглядзе вымярэнняў хуткасці з відэафіксацыяй і GPS-сувязі. Матэрыялы накіраваны на з'яўленне ў якасці аўтамабіляў з відэафіксацыяй і GPS-сувязі.

Матэрыялы спецыяльна падрыхтаваны ўладзімір ЗДАНОВІЧ, Ала МАЧАШВА, Святлана ЯСКЕВІЧ, Ірына АСТАШКЕВІЧ, Ілья ЛАПТА.

ВЕНІК З ЛЯШЧЫНЫ

Ляшчына, як і дуб, у старажытных славян лічыўся святой раслінай. Гаючы ўласцівасці кары, лісця і плоду ляшчыны добра вядомыя ў народзе. У кары шмат дубільных рэчываў, у лісці ўтрымліваюцца бялігачыя актыўныя рэчывы. Дзякуючы гэтым масаж венікам з ляшчыны добра дапамагае пры захворваннях скуры: экзэме, нейрадытарэа, дэрматытах. Гэта добры раназажывляльны сродак, яго варту ўжываць пры ранах, якія доўга не жагоўваюцца, нарываў, а таксама пры трафічных язвах. Тым, у каго варыкознае расшырэнне вен, рэкамэндуецца прыкладваць да хворых месцаў венік з ляшчыны як кампрэс. Ляшчынавы пар паліяшае абмен рэчываў, ён вельмі карысны для дзябятнікаў.

Нарытоўваць трэба маладыя гнуткія галінкі ляшчыны з шырокім лісцем. Яны трывалыя і добра наганяюць пар.

ПАЛЬНОВЫ ВЕНІК

Пальновы венік — на аматары, ён стварае ў перыны непатройны стэвавы водар, але настолькі моцны, што не ўсе яго добра пераносяць. У гэтым выпадку можна камбінаваць адну-дзве галінкі пальны з бярозавым венікам. Водар будзе слабейшы, а гэчык эфект — дастатковы. Пальн дэзынфіцуе паветра (ім абкурвалі такія падчас чумы і халеры, яго сплалі на падлогу для адпуджвання насякомых). Акрамя таго, некаторыя віды пальны здзімаюць раздражняльнасць, нервовую і мускульную напружанасць, паліяшаюць сон. Пальновы венік добра асвятляе, здымае стомленасць, галаўны боль, павышае працаздольнасць. Усім гэтым ўласцівасцямі пальн абавязаны эфірнаму алею, які змяшчаецца ў ім, у якім шмат альдэгідаў і карбональных злучэнняў — менавіта яны і абеззаражваюць паветра. Масаж з пальновым венікам дабратворна дзейнічае на скуру, яна становіцца далікатнай, румянай. Пальновы венік у парыльні незамены для тых,

хто асвойвае вялікія аб'ёмы інфармацыі (вучыцца, здае іспыты і г.д.), паколькі пары пальны прыкметна паліяшаюць памяць.

Нарытоўваць пальн для веніка трэба адразу пасля цвіцення, не чакаючы, пакуль сцябло высыхнуць. Сушаць у цені, захоўваюць у прахалодным месцы. Венік з аднаго толка пальны (які і крапіўны) вельмі нетрывалы, а «надрозовае выкарыванне». Таму аднаго ўключача пальн у склад іншых, больш трывалага, веніка.

АЛЬХОВЫ ВЕНІК

Венік з алешыны па сваім ўласці-вадасць нагадвае бірозавы. Ён доб-ра ўбірае пар, выводзіць з аргані-зма шпакі і таксіны, аказвае гаючы дзейненне на скуру. Венік з алешы-ны добры пры артрытах, падагры, вострым рэўматызме, сустаўных рэўматычных болях. Людзям са слабым сэрцам вельмі карысны лёгкі масаж з альховым венікам. Можна і проста раскласці альховыя галінкі на паліцы і паліяжаць на іх, эфект будзе не нашмат меншы.

Нарытоўваюць і захоўваюць альховыя галінкі гэтак жа, як і бяро-завыя. Лепш за ўсё выкарыстоўваць для веніка маладыя галінкі алешыны. Алешына — расліна вітэгаліаю-ва, расце па берагах рок, раўчэўкаў, балот. Дзякуючы гэтым галінкі яе гнуткія, хвосткі, трывалыя. Імі зруч-на парываць. Да таго ж альховы венік, як і бірозавы, досыць даўгавечны, ім можна парываць не адзін раз.

ЯСЯНЁВЫ ВЕНІК

У скандынаў яныя шанаваліся гэтак жа, як дуб у славян. Лычцы, што расліна гэта атрутная, але пры вонкавым прымяненні аказвае вельмі моцнае гаючае дзейненне (як эрэцыт, і многія іншыя яды). У лісці, пупышках і маладых галінках ясян шмат гаю-чага эфірнага алею (які ўтрымлівае алкалоіды), аскарбінавай кіслаты, карціну. Дзякуючы гэтым яны валодае ярка выяўленым супраць-запаленчым, раназажывляльнымі ўласцівасцямі. Ён добры антысеп-тык, досыць моцны красяпіянылы

сродак. Масаж з ясянёвым венікам карысны пры радыкулітах, рэўма-тызме, артрыце, падагры, шпорах. Карысна парываць ясянёвым венікам пры бранхіце, хранічным кашлі, у гэ-тых выпадках падчас масажу трэба часцей прыціскаць венік да твару і ўдыхаць пары разагрэтага лісця ясе-ня. Венік з ясяня зручны, трывалы, добра наганяе пар. Лепш за ўсё вы-карыстаць для веніка маладыя галінкі ясяня звычайнага.

ЧАРМХАВЫ ВЕНІК

Гэты венік, хоць ён не такі гнут-кі і хвосткі, як бірозавы, можа паспрачацца з любым іншым: яго бактэрыцыднае ўласцівасць ўні-кальна. Чармха аказвае надзейна-які моцнае дзейненне на мікробы. Дэзынфікуючы ўласцівасці гэтага прыгожага дрэўца былі заўважаны дужаю. Дробнымі галінкамі, лісцем і пупышкам чармхі абеззаражалі ля-птыную ваду. Праз паўгадзіны апра-цаваную чармхай вадку можна піць, не асцярожваючыся за сваё здароўе, праз 3-4 гадзіны такая вада стано-віцца практычна стэрэльнай.

Чармхавы венік — адзін з леп-шых для прафілактычных супраць-грызной напці. Фітанцыды, якія вы-дзяляе чармха, аказваюць агульнае дабратворнае ўздзеянне на арганізм. Дарчы, яны паглыбляюць не толькі для мікробаў, але і для дробных нася-комых. Венік, прыгатаваны з старак чармхі, мяккі і духмяны. Ён стварае ў парыльні тонкі водар молатага мін-

даля (гэта характэрны пах бяля-гача актыўных літучых рэчываў, якія выдзяляе чармха).

Парыцца з чармхавым вені-кам, трэба не забываць пра то, што гэта надзейна моцны сродак. Не вярта ім злоўжыва-ваць. Доследы паказалі, што пад шклянчым каўпакам з нарэзаным лісцем чармхі гніць не толькі муха, але і дробныя грызуны (яе фітанцы-ды забіваюць нават паўскуо). Не да-пускайце перадазроўкі гэтага мо-цнага лекавага сродку. У некаторых людзей пад уздзеяннем фітанцыдаў чармхі можа з'явіцца галаўны боль. У гэтым выпадку чармхавыя галінкі моцна дадаць у склад іншых веніка, напрыклад, бірозавага.

РАБІНАВЫ ВЕНІК

Венік з галінак рабіны атрымліва-ецца гнуткі, мяккі, хвосткі. Ён добра абеззаражае паветра парыльні. Ля-птычна рэчывы, якія вылучае рабіна, паглыбляюць для залацістага стафі-лакока, шчэлавага грыба. Дзякуючы прысутнасці каштоўных кіслот (сар-

бінавай і парасарбінавай), якія тар-мозяць рост мікробаў, рабіну здану-ліцаць добрым кансервантам. Свае супрацьмікробныя ўласцівасці рабіна спына выяўляюць і ў парыльцы. Акрамя таго, рабінавым венікам карысна па-рыцца пры атэрасклерозе; паветра, насычанае літучымі рэчывамі рабі-ны, карыснае гіпертонікам. Калі да рабінавага веніка дадаць некалькі галінак піжмы, атрымаецца добры асвятляльны сродак. Масаж з такім венікам бадзёрны, узнімае сілы, настрай. Аднак з-за моцных узбу-джальных ўласцівасцяў парываць з такім венікам лепш раніцай (пасля вячэрняга сансу рэзультат правес-ці ноч без сну).

Калі вы жадаеце, каб венік быў зручным, трэба пры вязанні таўсеўскай галінкі змяшчаць унутр, а больш тонкія — па баках, але абавязкова выгібам унутр. Венік павінен быць лёгкім, інакш можна зарабіць мазалі. Каб ручка веніка была зручнай, яе даўжыня павіна быць не менш за 15 см. Канец веніка трэба не перавязваць, а пакаціць вольным — тады ручка набывае вельмі зручны выгляд. Акрамя таго, неабходна падрэзаць секатарам або садовымі нажніцамі краі ручкі, каб не абрадацца. І апош-няе: пры вязанні камбінаваных венікаў трэба ўсе плячункі і калочыны галінкі змяшчаць унутр. Выключэнне складаюць выпадкі, калі плячунка прыкаркі неабходныя (напрыклад, пры сустаўным рэўматызме).

Извещение о проведении 22 июня 2011 года открытого аукциона по продаже недвижимого имущества, принадлежащего Минскому областному союзу потребителей обществ

Предмет торгов (наименование и характеристики продаваемого имущества)	Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ (зал товарных образцов хозяйственных товаров) общей площадью 813,5 кв. м, инвентарный номер 500/С-13211 (одноэтажное кирпичное здание, год постройки — 1963).
Сведения о земельном участке	Продаваемое здание расположено на земельном участке с кадастровым номером 50000000000005003893, площадь 2,7431 га
Местонахождение продаваемого имущества	г. Минск, пер. Загородный 3-й, д. 4а
Сведения о продавце	ЧУП «Коопланигторг», пер. Загородный 3-й, д. 4а, 220036, г. Минск
Сведения об организаторе аукциона	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск
Начальная цена предмета торгов с учетом НДС	2 600 000 000 белорусских рублей
Сумма задатка	260 000 000 белорусских рублей
Сведения об обременениях	аренда

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона; копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка; а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет № 3012104971019, в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Банк», г. Минск, код 153001369, получатель — УП «Минский городской центр недвижимости», УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемое имущество. Процедура проведения торгов установлена порядком

проведения аукциона.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, осуществляется участником, выигравшим торги.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается в течение 10 рабочих дней с даты проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Аукцион состоится **22 июня 2011 года в 11.00 по адресу:** г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона. Прием документов, а также консультации по вопросу участия в аукционе осуществляются с **23.05.2011 по 20.06.2011 включительно** в рабочие дни с 09.00 до 17.00 (в пятницу — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 227 48 36, (017) 208 77 18.
Сайт в интернете: www.mgcn.by

Клумба з гародніны і кветак

На маленькім участку гаспадарыям даводзіцца выбіраць паміж гароднінай і кветкамі. А навошта выбіраць? — скажаце вы. — Можна проста аб'яднаць кветнік і агарод або ператварыць звычайную грядку з салатаў у дэкаратыўную клумбу. І вы маеце рацыю. А з чаго пачаць? Пазбаўцеся ад старэцінаў.

Перш за ўсё трэба памяншаць квадратную ці прамавугольную форму грядкі на круглую, трохвугольную ці, напрыклад, авальную. А расадку агароднін-ных культур неабавязкова саджаць строга па ліней-цы — у творчым беспарадку ёй будзе не горш. Класічным лічыцца варыянт разбіўкі невялікага агарода на чатыры аднолькавыя па памеры квадра-ты. У кожным — агароднінныя расліны якой-небудзь адной сямі: сельдэрэйны (морква, пятушка, па-старнак, сельдэрэй), гарбузовыя (агуркі, гарбузы, кабачкі), пасленавыя (памідоры, перац, баклажаны, фізісці), капусныя (капуста, радыска, рэдзька, рэ-па) і гэты далай.

Штогод кожны квадрат мяняецца па месце, перамяшчаецца, напрыклад, па крузе, што чал-

кам можна назваць паспымым севазваротам. Така змена культур дапамагае глебе захаваць сваю ўрадлівасць, а многім раслінам — пазбавіцца са-мым натуральным чынам ад шкоднай і хвароб без хімікатаў.

Вядома, калі пасадзіць адны агароднінныя куль-туры — то гэта выглядае сумна. А калі да іх дадаць яркую фарбу з кветак, лепш за ўсё аднагодова-тыя. Дарчы, многія з іх выдатна адчуваюць сябе сярод агароднінных культур і нават аберагаюць сваіх са-братоў ад усемагчымаў інфекцыі. Асабліва сла-вляцца ў гэтых адносінах такія аднагодовыя кветкі, як календула, аksamіткі, эшольцыя. І, наадварот, звычайныя кроп дапамагае некаторым кветкавым раслінам (напрыклад, ружам) пазбавіцца ад глі.

Такі тандэм — шыкоўная «царыца кветак» і сціп-лы кроп са сваімі парасончыкамі — цалкам магчы-мы і даволі цікавыя. А кветкі настурцыі ці аksamіткі зробіць рознакаляровую грядку з капусці. Шукайце іншыя кампазіцыі, і тады расліны будуць вам удзяч-ныя, а такі занятак прынясе задавальненне.

Агародны гараскоп

Усе, відаць, заўважлі, што ў некаторых гаспадароў вярта пасадзіць на агародзе ці то агуркі, ці то памідорчыкі, ці то цы-бульку — усё буйе. А ў некаторых і морква крывая, і часнок не паспеў узрасці, як пажаўцець. Разабрацца з некаторымі дэталімі нам дапаможа агародны гараскоп, з якога можна зрабіць вы-снову: каму сець, а каму збіраць ураджай.

Казярог. На вялікі ўраджай разлічваць яму не вярта. За-тое насенне ад вырашчаных ім культур можна сець хоць праз дзесяць гадоў — усё роўна пра-расце.

Вадалей. На тое, што ім па-саджана, глядзець без слёз не-магчыма: крывое, змарнаванае, бледнае. Толькі капуста ў яго на агародзе будзе ўсім на зай-бадзец — качаны як на падбор.

Рыбы. Лепш за ўсё ў іх рас-це тое, што высаджана расадкай. Людзі гэтага знака маюць унут-ранае чуццё, калі паліваць, рых-ляць, падкарміць, каб усё расло.

Авен. Давраць сець гэтайму знаку — не будзе толку. Адзінае, што ў яго ўздзець, — гэта цыбуля, ды і то пойдзе ў стралкі. Няхай лепш глядае тое, што пасадзі-лі іншыя.

Цялец. Садзіць, сець, палі-ваць — усё яму ўдаецца, а рас-туць лепш за ўсё караняплоды, і бурчак адзін у адзін, і морквака роўнячкая, бы лінейка.

Блізняты. Пасянае-паса-джанае расце ў іх вельмі маруд-на, да таго ж узоўдзіць толькі палова пасеянага. Вось фасолі і бабам іх «цвякая рука» не пе-раходзі.

Рак. У яго на агародзе усё ідзе «як па нотах». Але талент яго працягваецца ў тым, што дае плады не ў зямлі: у памідорах, капусе, агурках.

Леу. Нельга давраць «цару звароў» ні садзіць, ні сець — гэта будучы вынікнуты на вецёр грошы. Вось палочі і весці ба-рацьбу са шкоднікамі — тупі леп-шыя кандыдатуры не знайдзі.

Дзева. Можаче ёй даве-рыць толькі збіраць ураджай, бо садзіць і сець — гэта не яе стыхія.

Шалі. У іх можна ўзрасці толькі салата, кроп, календула і нічога іншага. Калі хочацца калупацца ў зямлі, то лепш займіцеся дэкара-тыўнымі кустамі ды кветкамі.

Скарпіён. Гэта прыроджаны садавоў і агароднік. У яго каб не снег, то і змой вырасла б дыня.

Стралец. Лепш даверыць ці іншую працу па гаспадарцы. Калі ж хо-ча працаваць з зямлёй — няхай садзіць памідоры.

Вы не згодні з гараскопам — паспрачайцеся.

Барбарыс у кулінарыі

Маладыя лісцікі барбарысу можна ўжываць у ежу замест шчаўра. Яны змяшчаюць яб-лычную кіслату і вітаміны. Са свежых лістоў гатуюць салаты і розныя марынады.

Артышок у кулінарыі

Вырошчваюць артышок з-за суквеццяў — карнік, які вы-карыстоўваюць у ежу. Мясістае кветаложа ўжываюць у свежым і адварным выглядзе, а таксама кансервуюць. Асабліва карыс-ны артышок пажылым людзям і хворым на атэрасклероз. Калі галоўкі разуюцца, настане спе-ласць артышкаў і на верхавіцях галоўкі з'явіцца кветка. Такія галоўкі для ежы непрыдатныя.

Выпадковае адкрыццё

Неяк вясной на насенную бульбу высаіўся пакецік насення матыёлы ці плячункі. Так што пасадзіў былі ўпрыгожаны базэава-ружовымі духмянымі кветкамі. Усё лета на гэтай бульбе не было ні лічынак, ні дарослых асобін каларадскага жука. Паспрабуй-це пасеяць адзін радок бульбы і адзін — матыёлы.

Паліваць агуркі малаком

Бразільскія вучоныя прыйшлі да высновы, што можна раз і назаўбэды забыць, што такое муністай раса, калі расліну апырскваць разбаўленым малаком. Паводле сведчання бразільскіх вучоных, пасля такой малачнай тэрапіі на плантацыях агуркоў знікла плесень муністай расы.

ПСІХОЛАГ ДЛЯ КАНДУКТАРА

«Мінсктранс» узяў на працу шта-нага псіхолога. Ён займаецца з кант-рале́рами грамадскага транспарту. Кандуктары і рэвізораў навучаюць

карэктнасці ў зносінах з пасса-жырамі, стрыманасці і стрэсаустойлі-васці. Спецыяліст праводзіць тэсці-раванне, гутарыі, трэнінгі.

КАНДУКТАРЫ Ў ДЗЕЯННІ

Мне, як і большасці з вас, да-водзілася сустракаць нервовага і ныветлівага кандуктара. Бывае, гэта псуе настрой ледзь не на цэ-лы дзень. Але вярта задумацца, адкуль такая эластнасць у кант-рале́раў. Ці не правакнем яе мы самі, пасажыры, і на ланцужковай рэакцыі атрымліваем назад?

Я еду на працу ў шэсць раніцы. У гэты час у трамвай заўбэды адны і тыя ж твары. Сонныя і маркотныя. А кандуктарка бадзёрная, жыццяр-ва і аднадушная, быццам ёй за ішчасце працягнуцца ў такую ра-воту. Швар свежы, паспела макіяж на-весці. Я сарамліва хаваю заспаўня-ваеці. Кандуктарка падлятае да па-сажыраў, які матылёк, шчабечна, як птушчак.

— У вас — прыязны, я памятаю, — падміргвае пастаяннаму пасажыру гэтага маршрута.

— А ў вас пасведчанне, можаце не паказваць, — ветліва ківае ба-бульчы, што ўваходзіць на наступ-ны прыпынку.

Бадзёрны настрой перадаецца і мне, да работы даядзюка іншым чалавекам. У чарговы раз абзюкаю сабе заўтра раніцай абавязкова на-фарбавачка.

Бадзёрны настрой перадаецца і мне, да работы даядзюка іншым чалавекам. У чарговы раз абзюкаю сабе заўтра раніцай абавязкова на-фарбавачка.

Адрэагавалішы змену, у абед вяртаюся дадому. Я стамаляса, не-даспаю нагадава пра сябе знісло-насці і раздражненасцю — толькі не чапляйцеся, хутчэй бы дом.

— Хто яшчэ не запліцаў за пра-езд?

Моўчкі працягваю кутурю, а мян па-зграднікучы выслізвае за мян ка-вольны палцаў.

— Я падмыю, — ухуенчэка рэагуе кандуктарка (не ранішняя, гэта ін-шы маршрут).

Мне няёмка турбаваць яе, і са-ма нахіляюся за грашыма. Трамай гайдаюцца, і раз зям і. Стукаюць галавой аб жоўку крэсла.

— Вось бачыце, трэба было мяне: я ўжо прыстававалася ў такіх умовах трымацца на на-гах, і вестыбулярны апарат у мяне прафесійна падрытава-ны, — усміхаецца кандуктарка, прытрымліваючы мяне абедз-вюма рукамі.

Далей яна пададзжаецца да бабুলі, што чытае ў дарозе газету:

— Ваш наступны прыпынак — не прапусціце. А чаму сёння без дачкі? Яна не захварэла часам?

Гэта ж кандуктарка адной-чы падшыла да мяне, калі я за-пліошчыла вочы ў трамвайным

крэсле: «Ёсць і валідол, і спазмалгон — толькі скажыце, што непакоіць, я дапамагу». І не адчапляіся, пакуль я не выйшла: «Дакладна ўсё ў парад-ку? У вас нездаровы выгляд!»

Скажаце, малую ўтапачную карціну і рэдкія выпадкі выдаю за агульную сітуацыю ў транспарце? Не, бывае і адваротнае. Неяк я ехала ў незнаёмы раён, бялася прапусціць патрэбны прыпынак і ўвесь час пыталася ў кандуктара-ў, які наступны. Прыпынак аб'я-ляў кіроўца, але калонкі працавалі толькі ля першых дзвярэй і мне ў хвасце трамбейбуса было не разва-ваю, — азірнулася яна на кандук-тарку. — Але гэта не часта бывае, сёння ёсць нагода!» Я прастала яшчэ хвілін дзвюццаць п'яць, пакуль не выйшла.

Па дарозе назад здаючае месца мне «выбіла» кандуктарка. Так часта здаралася: кіёк быў неза-ўважным для пасажыраў, але ві-давочным для кандуктараў.

Я стаўлю сябе на месца кант-рале́ра (праца — не дай Бог!) і не ўяўляю, што б я рабіла з пасажы-рамі, якія утаропіцца ў акно, ад-маўляюцца і плаціць, і выходзіць: ні міліцыя ім не страшная, ні штраф. Вось што рабіць? А то яшчэ і абла-юць. Самыя разумныя чапляюцца да рэвізораў: пакажыце докумен-ты, гэта не ўсе, яшчэ знак павінен быць, маршруты ліст правдзіць, на работу спышаюся, так бы я раз-браўся з вамі, дармадэацы...

За мінулы год у Мінску ўдвае павялічылася колькасць зваротаў грамадзян са скаргамі на абслу-гоўванне ў грамадскім транспарце. Але падчас высвятлення абставін аказвалася, што скаргі не маюць пад сабой ніякага абгрунтавання.

Аднаго разу на вачы у мяне і дзень паўстані пасажыраў пабі-ліся кандуктарка і пасажырка. Пажаваня дама катэгарычна ад-маўлялася аплаціць праезд, не

назваўшы важкай прычыны. Кандуктарка настойвала, па-чала прагражач, што аўтобус не паедзе, выкліка міліцыю і г. д. Дама стукнула яе! Кан-дуктарка «выпісала рэшту».

І пачалася.

І вы хацелі, каб з вамі пасля гэтага былі ветлівымі? Вы хацелі, каб вам не псавалі настрой? Псіхолога вучаць кандуктараў і кантрале́раў грамадскага транспарту стрэ-саустойлівасці. А хто навучы-ць лагоднасці пасажыраў? Можна, «Мінсктрансу» самы час праводзіць псіхалагічныя трэнінгі і для нас?

Тацяна САЛДАЦЕНКА.

Крынічка

Рубрыку вядзе Валіяціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 18 (397)

Рас

